Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

ХАЛҚ СЎЗИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

1998 йил 30 октябрь жума

Сотувда эркин нархда № 215 (1996)

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИ ВА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ГАЗЕТАСИ

Ўзбекистон Республикаси Президентининг ФАРМОНИ

Кейинги вақтларда тўй-ҳашамлар, оилавий тантаналар, маърака ва маросимларни, марҳумлар хотираларига бағишланган тадбирларни ўтказишда мамлакатимизнинг кўп жойларида шуҳратпарастлик, дабдабабозлик, исрофгарчиликка йўл қўйиш, эл-юрт одатлари ва анъаналарини менсимаслик, ўзини кўз-кўз қилиш, атрофда яшаётган одамларнинг ҳол-аҳволини инобатга олмаслик каби эскидан қолган асоратларга йўл қўйилмоқда.

Бундай хунук одатларга берилган давлат хизматидаги баъзи ўзини йўқотган, лавозимини суиистеъмол қилаётган раҳбарлар, оёғи ердан узилган, манманликка берилиб кетган ҳавойи мансабдорларнинг номақбул ҳаракатлари маҳаллаларда, истиқомат жойларида соғлом муҳит бузилишига сабаб бўлмоқда, оддий одамларнинг нафсониятларига тегмоқда, уларни адолатга, умуман давлат ҳокимиятига ишончига зиён етказмоқда.

Ўтганларнинг хотирасига бағишланган маъракаларни ҳам ўтакетган дабдабали равишда ўтказишлар ота-боболаримиздан қолган миллий расм-русумларимизга путур етказиш, муқаддас анъаналаримизни обрўсизлантиришга олиб келмоқда.

Мазкур интилишларнинг носоғлом мусобақага айланиб кетиш ҳоллари дабдабали тўй-ҳашамларни ўтказишга қурби етмаган ор-номусли кишиларни оғир аҳволга туширмоқда.

Энг ачинарли томони шуки, бундай сохта хўжакўрсинлик одатлари ёшларимиз тарбиясига салбий таъсир кўрсатмоқда, кенг жамоатчиликнинг ҳақли эътирозларига сабаб бўлмоқда. Улар бу каби номақбул анъаналар ва одатларга айланиб бораётган ҳолатларга чек қўйиш ҳақидаги талабларини билдирмоқдалар. Ўзларининг эҳтиёжларидан ортиқ маблағларини халқимизнинг азалий одатларига амал қилиб, хайр-эҳсон, меҳр-мурувват кўрсатиш, муҳтожларга, бева-бечораларга ёрдам бериш, турар жойларини обод қилиш, йўллар, кўприклар қуриш, ишлаб чиқаришга сарф қилиш — шундай олижаноб саъй-ҳаракатлар орқали эл-юрт олдида ўзларига ҳақиқий обрў орттириш юзасидан таклифлар ва маслаҳатлар бермоқдалар.

Юқоридагиларни назарда тутиб:

1. Республика "Маҳалла" хайрия жамғармасига:

а) Ўзбекистон Хотин-қизлар қўмитаси, Ўзбекистон мусулмонлари идораси, маҳаллий ҳокимликлар, тегишли давлат ва жамоат ташкилотлари билан биргаликда халқимиз табиатига ёт бундай хунук ҳолатларга зарба бериш, олдини олиш, чек қўйиш чора-тадбирларини ишлаб чиқиш тавсия этилсин;

б) Муқаддас динимиз, қадриятларимиз, урф-одатларимиз ва анъаналаримизнинг ҳақиқий моҳиятини ҳаётий, таъсирчан мисоллар асосида кенг халқ оммасига мунтазам етказиш қатъий йўлга қўйилсин;

в) Жамоатчилик кенгашлари билан ҳамкорликда замон талабларига мос, халқимизнинг қарашларига мувофиқ келадиган янги, намунавий анъаналарни ташкил қилиш ва жорий этиш топширилсин.

2. Оммавий ахборот воситалари мазкур Фармонда кўтарилган масалаларнинг асл моҳиятини, намунавий анъаналарни кенг тарғиб қилсин, миллий қадриятларимизга зид, тараққиётимизга тўсқинлик қилаётган иллатларга қарши жамоатчилик фикрини шакллантиришга алоҳида эътибор берсин.

3. Ўзбекистон Республикаси Прокуратураси давлат ташкилотлари, маъмурий-ҳуқуқий идоралар ва маҳаллий ҳокимликлар раҳбарлари, мансабдор шахслар томонидан юқорида кўрсатилган номаъқулчиликларга йўл қўйилган ҳолатларни амалдаги қонунчилик асосида чуқур ўрганиб, тегишли хулосалар чиқарсин ва зарур чоралар кўрсин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти
И. КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
1998 йил 28 октябрь.

ТУРКИЯ ЗАМИНИДАГИ ТАНТАНАЛАР

АНҚАРА, 28 октябрь. (ЎзА махсус мухбири Анвар Бобоев хабар қилади). Бугун Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Туркия Республикаси Миллий байрами — Республика эълон қилинганининг 75 йиллиги тантаналарида иштирок этиш учун Анқарага келди. Эсенбўға аэропортида давлатимиз раҳбарини Туркия Президенти Сулаймон Демирэл ва бошқа расмий кишилар кутиб олди.

Туркия Президентининг қароргоҳида икки мамлакат давлат раҳбарларининг яккама-якка суҳбати бўлди. Ислом Каримов туркиялик ҳамкасбини қутлуғ байрам билан самимий муборакбод этиб, Туркия раҳбариятига миллий истиқлолни янада мустаҳкамлаш, мамлакатни ҳар томонлама обод этишда янги муваффақиятлар, турк халқига эса фаровонлик ва бахт-саодат тилади. Сулаймон Демирэл байрам тантаналарига келгани учун Ислом Каримовга миннатдорлик билдирди. Бу Ўзбекистон ва Туркия ҳамда икки мамлакат халқлари ўртасидаги дўстона, самимий муносабатларни яна бир карра тасдиқлашини таъкидлади.

Мулоқот чоғида Ўзбекистон-Туркия муносабатларига оид ва томонларни қизиқтирган бошқа масалалар юзасидан фикр алмашилди.

Таъкидлаш керакки, Туркия Республикасининг миллий байрами кенг миқёсда нишонланмоқда. Анқарага йигирмага яқин мамлакатнинг давлат раҳбарлари, ҳаммаси бўлиб қарийб 70 мамлакат делегацияси ташриф буюрган.

* * *

АНҚАРА, 29 октябрь. (ЎзА махсус мухбири Анвар Бобоев хабар қилади). Бугун эрталаб Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Туркия пойтахтида турк халқининг йўлбошчиси Мустафо Камол Отатурк хотирасига бағишлаб барпо этилган ёдгорлик мажмуига ташриф буюрди. Бу ерда Отатурк қабрига гул қўйиш маросими бўлди.

Ислом Каримов ва Туркия Миллий байрами тантаналарининг бошқа иштирокчилари мамлакат парламентига ташриф буюрдилар. Бу ерда Каспий денгизи ва Марказий Осиё нефть ва газини жаҳон бозорига етказиб бериш тўғрисидаги Анқара декларацияси имзоланди. Ҳужжатга Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов, Туркия Президенти Сулаймон Демирэл, Туркия Бош вазири Месут Йилмаз, Озарбойжон Президенти Ҳайдар Алиев, Қозоғистон Президенти Нурсултон Назарбоев, Грузия Президенти Эдуард Шеварднадзе ва кузатувчи сифатида АҚШ ёқилғи ва энергетика вазири Билл Ричардсон имзо чекдилар.

Ҳужжатларни имзолаш маросимидан сўнг меҳмонлар Президент С.Демирэлни байрам билан қутладилар. Шу ернинг ўзида Туркия Буюк Миллат Мажлиси раиси Ҳикмат Четин номидан тантана иштирокчилари шарафига қабул маросими уюштирилди.

Куннинг иккинчи ярмида давлатимиз раҳбари шаҳар отчопарига келди. Байрам тантаналарида қатнашиш учун ташриф буюрган барча меҳмонлар шу ерда тўпланди. Туркия Республика деб эълон қилинганининг 75 йиллигига бағишлаб тантанали ҳарбий парад бўлиб ўтди.

Бугун Президент Ислом Каримовнинг Туркияга сафари ниҳоясига етади.

(ЎзА)

«ЎЗИМИЗНИКИ!» ДЕЙИШ МАРОҚЛИ

Илгари дидингизга мос бирор буюм харид қилмоқчи бўлсангиз, анча вақт бозор кезишингизга тўғри келар эди. Шунда ҳам бирор бир хориж фирмасида тайёрланган дурустроқ буюмни ё топардингиз, ё йўқ.

Не тонгки, ушбу кунда дўконларга кирсангиз, юртимизнинг кўплаб корхоналари ёрлиқлари туширилган маҳсулотларни кўриб, кўзингиз қувнайди. Шулар қаторида Нукус шаҳридаги «Катекс» акционерлик жамиятининг шўъба корхонаси «Орзулар» акционерлик жамиятида тайёрланган 11 хилдаги кийим-бошлар ҳам бор. Улар сифатини кўриб фахр билан «Ўзимизда тайёрланган» дейишнинг сурури бошқача бўлар экан...

СУРАТЛАРДА: ушбу корхона ишчилари фаолиятидан лавҳалар.

А. МУРОТОВ (ЎзА) олган суратлар.

ПУХТА ТАЙЁРГАРЛИК ЗАРУР

28 октябрь куни Вазирлар Маҳкамасида Ўзбекистонда ЮНЕСКО Ижроия Кенгашининг 155- сессияси кўчма йиғилишини ўтказишга тайёргарликнинг боришига бағишланган мажлис бўлиб ўтди. Уни Бош вазир Ў.Султонов бошқарди.

Маълумки, ЮНЕСКО халқаро ташкилот сифатида бугунги кунда илм-фан, маданият ва маърифатнинг миллий тизимларини бирлаштирган ҳолда, айни пайтда уларни жаҳон интеллектуал тараққиётининг тажрибаси билан бойитаётган халқларни бутун инсониятнинг улкан маънавий мероси билан ошно қилаётган кўприкка айланган. Шунинг учун ҳам тараққиётнинг мустақил йўлидан бораётган Ўзбекистон ЮНЕСКО билан мустақил ҳамкорлик қилмоқда. Шу йилнинг 5-8 ноябрида мамлакатимизда ЮНЕСКО Ижроия Кенгаши 155-сессиясининг кўчма йиғилиши ўтказилиши икки томонлама ҳамкорликнинг истиқболли эканлигидан далолатдир.

Мажлисда ЮНЕСКО Ижроия Кенгашининг бу нуфузли тадбирини пухта ўтказиш билан боғлиқ масалалар муҳокама қилинди. Мутасадди вазирлик, компания ва ташкилотлар раҳбарлари белгиланган дастур бўйича амалга оширилаётган ишлар тўғрисида ахборот берди.

Мажлисда Бош вазир ўринбосари Ҳ.Кароматов қатнашди.

(ЎзА)

РАСМИЙ ТАШРИФ ОЛДИДАН

ҚАРДОШЛИК РИШТАЛАРИ МУСТАҲКАМЛАНАДИ

Ўзбекистон Президенти Ислом Каримовнинг таклифига биноан, шу йилнинг 30-31 октябрь кунлари Қозоғистон Республикаси Президенти Нурсултон Назарбоев расмий ташриф билан мамлакатимизга келади. Шу муносабат билан Қозоғистон Республикасининг мамлакатимиздаги Фавқулодда ва Мухтор элчиси Умарзоқ Ўзбеков ЎзА мухбирининг саволларига жавоб берди.

— Элчи жаноблари, бўлажак ташрифдан кўзланган мақсадлар ҳақида қисқача сўзлаб берсангиз?

— Маълумки, ўтган йилнинг июнь ойида Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов расмий ташриф билан Қозоғистонда бўлган эди. Мазкур ташриф мамлакатларимиз ўртасидаги ижтимоий-сиёсий ва иқтисодий алоқаларнинг янада ривожланиши йўлидаги муҳим қадам бўлди. Қозоғистон Республикаси Президенти Нурсултон Назарбоев эса мамлакатингиз раҳбарининг таклифига биноан, жавоб ташрифи билан юртингизга келмоқда. Бўлажак ташриф Н.Назарбоевнинг Ўзбекистонга илк расмий ташрифи бўлади. Унда Президентлар ўзаро ҳамкорлик алоқаларининг истиқболлари, долзарб масалалар, шунингдек, минтақавий ва халқаро муаммолар юзасидан фикр алмашадилар.

— Ташриф давомида имзоланиши кутилаётган ҳужжатлар ва уларнинг аҳамияти ҳақида ҳам тўхталсангиз?

— Ташриф чоғида бўлажак кенгайтирилган таркибдаги музокараларда 1998-2005 йиллардаги иқтисодий ҳамкорлик муносабатларини тартибга солиш масалалари муҳокама қилинади. Лекин энг катта воқеа — Ўзбекистон ва Қозоғистон ўртасида давлат раҳбарлари томонидан Абадий дўстлик шартномасининг имзоланиши кутилмоқда. Бундай ҳужжатнинг имзоланиши тарихий илдизлари, маданияти, тили, анъаналари ягона бўлган ўзбек ва қозоқ халқлари ўртасидаги қардошлик руҳига мос ҳамда икки томонлама алоқаларни сифат жиҳатидан янги босқичга кўтаришга замин бўлишига шубҳа йўқ.

Ташриф давомида қатор ҳужжатлар имзоланишидан ташқари, Орол денгизи муаммосини биргаликда ҳал қилиш масаласи ҳам муҳокама этилади. Бунда, биринчи навбатда, экологик ва ижтимоий аҳамиятга эга бўлган масалалар кўриб чиқилади. Шунингдек, ёқилғи-энергетика соҳасида икки томонлама ҳамкорлик масалаларини ўрганиш ҳам кўзда тутилган. Алоҳида қайд этиш лозимки, Ўзбекистон ва Қозоғистон ўртасидаги муносабатлар дўстлик ва яхши қўшничилик негизида тобора ривож топиб бормоқда.

Яқинда Нурсултон Назарбоев Қозоғистон халқига мурожаат этиб, мамлакат олдида турган ижтимоий ва иқтисодий масалалар борасидаги ўз фикрларини баён қилган эди. Бундан ташқари, у мамлакат парламентига давлат конституциясига ўзгартишлар киритиш тўғрисида ҳам ўз таклифларини айтди. Шунга кўра, демократик институтлар, хусусан, парламентнинг ҳамда сиёсий партиялар ва оммавий ахборот воситалари ролини ошириш кўзда тутилади. Айни пайтда Қозоғистонда 1999 йилнинг январь ойида бўлиб ўтадиган президентлик сайловига тайёргарлик ишлари бошлаб юборилган.

Қозоғистон парламенти таклифига биноан, мазкур сайловни ўтказишга Президент Н.Назарбоев ҳам розилик берган.

— Маълумки, мамлакатлар ўртасидаги алоқалар ривожи, аввало, иқтисодий ҳамкорликнинг нечоғли тараққий этиши билан ҳам боғлиқдир. Сизнингча, Ўзбекистон ва Қозоғистон ўртасидаги иқтисодий алоқалар қай тарзда ривожланмоқда?

— Мамлакатларимиз ўртасидаги муносабатларнинг иқтисодий негизи соғлом. 1998 йилнинг дастлабки олти ойида ўзаро товар айирбошлаш ҳажми 130 миллион АҚШ долларини ташкил этди. Айни пайтда 60 дан ортиқ Ўзбекистон-Қозоғистон қўшма корхонаси ҳамкорлигимизнинг иқтисодий соҳада равнақ топишига муносиб ҳисса қўшиб келаётир. Бу борада ҳар икки мамлакатда ҳам ҳали фойдаланилмаган имкониятлар кўп. Яна бир бор таъкидлашни истар эдимки, Президент Н.Назарбоевнинг мазкур ташрифи чоғида муҳокама этилиши лозим бўлган масалалар орасида иқтисодий ҳамкорликни янада юксалтиришга оид фикрларга алоҳида эътибор берилади.

Суҳбатдош: Аброр ҚИЛИЧЕВ. (ЎзА)

БИЗ ВА ЖАҲОН

ИШОНЧ ЁРЛИҚЛАРИ ТОПШИРИЛДИ

Ўзбекистон Республикасининг Туркия Жумҳуриятидаги Фавқулодда ва Мухтор элчиси А. Жалилов Анқарада Туркия Президенти Сулаймон Демирэлга ишонч ёрлиқларини топширди.

Топшириш маросимидан сўнг ўзбек дипломатининг Туркия давлати раҳбари билан Ўзбекистон ва Туркия ўртасидаги сиёсий, иқтисодий, маданий ва транспорт соҳаларидаги ҳамкорликни кенгайтириш истиқболлари тўғрисидаги суҳбати бўлиб ўтди.

ДИПЛОМАТИК АЛОҚАЛАР ЎРНАТИЛДИ

22 октябрда мамлакатимизнинг Лондондаги элчихонасида икки давлат элчилари томонидан Ўзбекистон Республикаси ва Ливан Республикаси ўртасида дипломатик алоқалар ўрнатиш тўғрисидаги қўшма баёнот имзоланди.

Ўзбекистон ва Ливан ўртасида дипломатик алоқалар ўрнатилиши ўзбек-ливан муносабатларида янги саҳифа очади, сиёсий, иқтисодий, маданий ва бошқа соҳалардаги икки томонлама ҳамкорлик ривожига туртки беради.

«Жаҳон» АА

СИМ ОРҚАЛИ ЙИҒИЛИШ

У ТЎҚҚИЗ ОЙЛИК ИШ ЯКУНЛАРИГА БАҒИШЛАНДИ

Республика солиқчиларнинг сим орқали йиғилишида шу йилнинг тўққиз ойида прогноз кўрсатгичларининг ҳудудлар ва манбалар бўйича бажарилиши ҳамда давлат бюджетига солиқлар ва мажбурий тўловларнинг тўлиқ тушишини таъминлаш чора-тадбирлари тўғрисидаги масала муҳокама этилди. Давлат солиқ қўмитаси раиси В. С. Беганов шу ҳақда маъруза қилди.

Маърузада таъкидланганидек, 1998 йилнинг тўққиз ойлик прогноз кўрсаткичлари 101,7 фоизга адо этилган бўлишига қарамай айрим манбалар бўйича бюджетга солиқлар ва мажбурий тўловларни ундириш тўлиқ таъминланмади. Бу соҳадаги топшириқларни барбод этаётган давлат солиқ бошқармалари ва инспекциялари раҳбарлари йиғилишда ҳисоб бердилар. Улар олдида йилни муваффақиятли якунлашга қаратилган аниқ вазифалар қўйилди.

Йиғилишда солиқ тизими кадрлари масъулиятини бутун чоралар билан ошириш, уларни танлаш ва жой-жойига қўйишга талабчанлик билан ёндошиш зарурлиги алоҳида уқтирилди. Бу борада Президентнинг шу йил 21 октябрда "М. Я. Қуроловни Ўзбекистон Республикаси Давлат солиқ қўмитаси раисининг биринчи ўринбосари вазифасидан озод этиш тўғрисида"ги Фармони сабоқ бўлади.

Йиғилишда қабул қилинган қарорда амалдаги ишларга муносиб баҳо берилган ҳолда солиқ тизими ходимларининг асосий эътибори йилнинг якунловчи чорагида бажарилиши лозим бўлган вазифаларга қаратилди.

Ж. НОСИРОВ.

МУНОСАБАТ

ТЎН БЎЙИГА ҚАРАБ БИЧИЛАДИ

Донолар демишларким: «Жой мард билан шараф топар, мард жой билан эмас». Зеро, Амир Темирга мартабаси эмас, мардлиги шуҳрат келтирди, шуҳрат эса унга мартаба берди. Ибн Синонинг номини эл аро, эллар аро аржуманд этган амал ҳам жавонмардлик (ақл-идрок, илм, ботамизлик) дир. Усмон Носирнинг ҳам, Чўлпону Фитрат боболарнинг ҳам мансабу мартабаси, беадад молу дунёси йўқ эди. Шундай бўлсада, улар қадам қўйган жой шарафланди, эъзозланди...

Ўзбекистон Республикаси Президентининг куни кеча радио ва телевидениеда эълон қилинган Фармонини ўқир эканман, негадир хаёлимни айнан юқоридаги фикрлар банд этди. «Оёғи ердан узилган, манманликка берилиб кетган ҳавойи мансабдорларнинг номақбул ҳаракатлари» такаббурликдан, манманликдан, мутаассибликдан бошқа нарса эмас. Машҳур файласуф Фрэнсис Бэконнинг ёзишича, ҳақиқатга эришиш учун унинг йўлини тўсиб турган тўрт нарсадан халос бўлиш заруp. Шулардан бири бошқаларга кўр-кўрона эргашишдан, тақлид қилишдан иборат.

Аслида бу қусур бизда қачон шаклланди? Ота-боболари, бутун аждодлари комил ўтган миллат қачон бу дардга мубтало бўлди?

Бунинг илдизларини узоқдан қидириш шарт эмас. Пешонасини тер босган шўро тузуми, панжаларидан қон чакиллаб турган коммунистик мафкура ана шундай киборлик пойдевори устига қурилган эди. Бу зирҳли қўрғонда истиқомат қилувчилар тикани бор деб гулни ҳидламас эдилар. Чунки уларда киборча маданият, киборча ҳавою нафс шаклланганди.

Афсуски, бу қўрғонда биз ҳам озмунча яшамадик. Ерга тушган пахтага хору хас ёпишганидек, бару баданимизга ана шундай иллат илашди. Уни силкиниб-силкиниб, қоқиб ташламасак, бадбўйликдан, бадифорликдан қутилиб бўлмайди. бу хору хасдан тозариш учун озгина шамол, озгина шабада керак эди.

Худди ана шундай бир пайтда юртбошимизнинг фармони эълон қилинди.

Бу ҳужжатни мустақиллик туфайли тикланаётган қадриятларимиз, миллий меросимизнинг, истиқлол ислоҳотларининг узвий бир бўлаги, давоми деб тушунмоқ керак. Тўй-ҳашамлар, оилавий тантаналар, марака-ю маврудлар кейинги пайтда, дарҳақиқат, шуҳратпарастлик, дабдабабозлик, манманлик маросимларига айланиб бораётган эди. Бу «касаллик» айниқса, давлат хизматидаги раҳбар ходимлар ўртасида ҳам кенг ёйилди. Эл-юрт одатлари ва анъаналарини менсимаслик, ўзини кўз-кўз қилиш, атрофдагилари билан маслаҳатлашмаслик шуҳратпарастлик иллатини авж олдириб юборди. Улар шу билан обрў-эътибор топаман деб ўйладилар. Алалоқибат, Ҳотамтойнинг укаси янглиғ, шарманда бўлдилар.

Ҳотамтойнинг укаси бир куни онасининг олдига келиб, мен ҳам акам сингари эл-юрт олдида шуҳрат қозонмоқчиман, муҳтожларга саховат кўрсатмоқчиман, деди. Шунда онаси «Саховат кўрсатиш яхши, лекин у ҳамманинг ҳам қўлидан келавермайди, қолаверса саховат шуҳрат топиш учун қилинмайди» дебди. Ўғли эса, менинг бойликларим акамникидан кўп бўлса кўпки, кам эмас, дебди-ю, ишни бошлаб юборибди. Кенг сайҳонга қаср қурдириб, айлана девордан қирқта туйнук очдирибди. Одамларни қишлоқларга, бозорларга чиқариб, жар солдирибди: «Кимки муҳтож бўлса, Ҳотамтойнинг укаси солган иморатга борсин, нияти ижобат топади!». Хуллас, яқин атрофдаги муҳтожлар кела бошлабди. Туйнукка қўл чўзган ҳар бир одамга бир тилло танга улашибди. Орадан ҳафталар, ойлар ўтибди. Ўғилнинг номи ҳам яқин-атрофда тилга тушибди.

Бир куни чачвон ёпинган бир кампир туйнукдан қўл чўзибди. Таомилга кўра унга ҳам бир тилла танга берибдилар. Кампир иккинчи туйнукка ҳам бориб қўл чўзибди. Яна тилла танга улашибди. Кампир эса туйнукдан-туйнукка ўтаверибди. Бу ҳолатдан Ҳотамтойнинг укасини ҳам воқиф қилишибди. Хуллас, қирқинчи туйнукка чўзилган қўлни Ҳотамтойнинг укаси маҳкам ушлабди ва дебди:

— Инсофинг борми, эй кампир, бунча баднафс бўлмасанг, йўқол бу ердан, — деб уни итариб юборибди. Йиқилган кампирнинг юзидан чачвони тушиб кетибди ва Ҳотамтойнинг укаси қараса, кампир ўз онаси экан. У ўғлига қарата шундай дебди:

— Сахийликнинг, саховатнинг чек-чегараси бўлмайди, ўғлим. Кучанган той узоққа чополмас. Бировга ўхшайман деб манманлик қилиш ҳеч қачон шуҳрат келтирмайди, аксинча уятга қўяди, шарманда қилади. Ҳотамтойнинг сахийлиги, сенинг баднафслигинг чақалоқликдан аён эди. Ҳотамтой бир кўксимни эмиб, иккинчисини сенга қолдирарди, сен эса бирини эмиб, иккинчисини чангаллаб турардинг...

Бу бир ривоят, аммо ундаги аччиқ ҳақиқат ҳар биримизга сабоқ бўлмоғи керак. Мамлакатимиз раҳбарининг куйинганича бор, пиширган қатламаси, тайёрлаган сепи-ю, сандиғи, берилган тортиғи, аталган атамаси бўйича ким ошди савдоси тўйларимизнинг безаги бўлиб қолганди. Айниқса, тўй соҳибининг қудратини, обрў-эътиборини тўй дастурхонига қўйилган мева-ю, ширинликлар билан белгилаш ҳам салкам расмий бўлиб қолаёзганди. Обид қизиқчи айтганидек, қизига совчи борса, дипломини эмас, дўкони бор ё йўқлигини суриштирувчи ота-оналар ҳам мавжуд эди.

Биз бу иллатнинг қай йўсинда пайдо бўлганлиги ва қандай шаклланганлиги хусусида мухтасар ҳикоя қилдик. Аммо бу «дард»дан қай тарзда қутилмоқ лозим?

Президентимиз Фармонида бу борада ҳам дастурий тавсиялар мавжуд. Муҳими, унга амал қилмоқ, жамоатчилик кенгашлари ўзларининг ҳаётий тадбирлари билан уни кенг халқ оммаси табиатига сингдирмоқлари зарур. «Тўйлар муборак», «Суюнчи», «Келинлар қўзғолони» фильмларидаги ўзбекона турмуш, урф-одатлар, қизларимизнинг ҳаё ва иболари, ота-онанинг ўрни, тўй-ҳашамларнинг бежиримлигини кўрсанг ичичингдан суюнасан, киши. Ва айни пайтда ҳозирги вақтда шундай қадриятларимиз оёқ ости бўлаётганлигидан қайғурамиз ҳам. Келинг, биз ҳаммамиз биргаликда тўйларимизнинг, маросимларимизнинг янги, урф-одатларимизга мос намунавий анъаналарини ишлаб чиқиб, жорий этайлик. Токи тўю маросимларимиз ихчам, ширин ва серзавқ бўлсин, дабдабабозлик, исрофгарчиликка йўл қўйилмасин. Пири комил Баҳоуддин Нақшбанд башорат қилганидек, «Кам енглар — очарчилик кўрмасдан бой-бадавлат яшайсизлар, кам ухланглар — мукаммалликка эришасизлар, кам гапиринглар — доно бўласизлар».

Зотан, тўнни бошқа эмас, бўйига қараб бичадилар, ахир!

Эсирган БОЛИЕВ, «Халқ сўзи» мухбири.

МУНОСАБАТ

Иқтисодий ислоҳотлар: САМАРА ВА САБОҚ

**** Тўққиз ойлик якуни нималарни кўрсатди?***
**** Кун тартибида — қимматли қоғозлар бозорини ривожлантириш***
**** Экспорт имкониятларидан тўлиғинча фойдаланаяпмизми?***
**** Тўловлар бюджетга ўз вақтида тушиши лозим***

Вақтнинг тезкорлигини қаранг: кечагина 1998 йилни ёруғ орзу-умидлар билан кутиб олган ва нишонлаган эдик. Дўппини бир айлантиргунча, тўққиз ой ўтиб кетибди. Бу — иқтисодий юксалиш учун кам муҳлат эмас. Мана энди босилган йўлга бир назар ташлаб, амалга оширилган ишларнинг сарҳисобини қилмоқдамиз. Нималарга эришдигу, қайси масалалар эътибордан четда қолди? Умуман, биз учун тўққиз ойнинг сабоғи ва хулосалари қандай?

Куни-кеча тараққиётимизнинг устувор йўналишларига бағишлаб, Вазирлар Маҳкамасида бўлиб ўтган мажлис тафсилоти билан танишган киши юқоридаги саволларга жўяли жавоб топади. Мажлисда жорий йилнинг тўққиз ойида Ўзбекистонни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш якунлари ва ислоҳотларни янада чуқурлаштиришга оид масала муҳокама қилинди. Шуни айтиш керакки, мамлакатимиз ўзи танлаган йўлга содиқ қолиб, шахдам қадамлар билан олға бормоқда. Дунёда «ўзбек модели» деб ном олган бу йўлнинг туб моҳиятида аҳоли турмуш фаровонлигини ошириш, бозор муносабатларига асосланган янги, демократик жамият барпо этишдек олижаноб мақсад ётади. Етти йилда нималики қўлга киритган бўлсак, шак-шубҳасиз, улар мустақиллик мезонларидан келиб чиқиб баҳоланмоғи лозим. Зеро, айнан мустақиллик эркин меҳнат, ҳур фикр, собиқ тузумдан «мерос» бўлиб қолган ижтимоий-иқтисодий муаммоларнинг бутун бир мажмуини ҳал этиш, жаҳон ҳамжамиятига интеграциялашув учун кенг имкониятлар очди.

Янгиланаётган давр ўз талабларини кўндаланг қўймоқда. Одамларда боқимандалик кайфияти барҳам топиб, соғлом ақл ва тафаккур уйғонаётганлиги ижтимоий ҳаётимиздаги энг катта муваффақиятдир. Бу, аввало меҳнатга ва мулкка бўлган уйғун муносабатда яққол намоён бўлаяпти. Жорий йилда мамлакатимизда макроиқтисодиётни барқарорлаштириш, экспортга йўналтирилган рақобатбардош маҳсулотлар салмоғини кўпайтириш, молия интизомини мустаҳкамлаш, қимматли қоғозлар бозорини ривожлантириш, кичик ва хусусий бизнесни рағбатлантиришга қаратилган кенг кўламли тадбирлар амалга оширилмоқда. Бунинг самараси ўлароқ, ўтган тўққиз ойда сезиларли ўсишга эришилди.

Гапни рақамлардан бошлайлик. Ялпи ички маҳсулот ўтган йилнинг айни даврига нисбатан 104,4 фоизни ташкил этди. Унинг 65 фоизи нодавлат секторга тегишли. Маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми саноатда 106,1 фоиз, қишлоқ хўжалигида 104,9 фоиздан иборат бўлди. Бу, шубҳасиз, истеъмол бозори барқарорлашиб, турмуш фаровонлиги яхшиланаётганидан далолатдир. Ишлаб чиқаришга капитал маблағ ётқизиш 113, чакана савдо сармояси 113,1, аҳолига пулли хизмат кўрсатиш ҳажми 112,4 фоиз ўсди.

Маълумки, ҳукуматимиз банк-молия, пул-кредит соҳасида изчил сиёсат ўтказиб келмоқда. Бу синалган йўл жорий йилда ҳам давом эттирилди, ислоҳотларни чуқурлаштиришга қаратилган аниқ чора-тадбирлар ҳаракатга келтирилди. Натижада инфляция даражасини ўтган йилга нисбатан 1,7 баравар пасайтиришга эришилди. Давлат бюджети тақчиллиги тегишли кўрсаткичлардан ошмади, нақд пул эмиссияси белгиланган 12 фоиз ўрнига 8 фоизни ташкил этди. Кўриниб турибдики, ўтган даврда эришилган натижалар салмоқли. Ислоҳотларнинг ўз маромида давом этаётганидан қониқиш ҳосил қилиш учун барча асослар бор. Аммо...

Мажлисда тўққиз ойлик иш якунлари таҳлил қилинаркан, мавжуд аҳволга холис ва ҳаққоний баҳо берилди. Таъкидландики, агар шартнома мажбуриятлари тўлиқ бажарилганда мавжуд имкониятлар аниқ мақсадларга йўналтирилганда, мансабдор шахслар ва хўжалик субъектларининг сусткашлигига барҳам берилганда ютуқлар янада залворлироқ бўлиши мумкин эди. Амалда эса бу талабларга риоя қилинмади. Шунинг оқибатида ҳозирги кунда талай корхоналар банкротлик ёқасига келиб қолган, чуқур молиявий танглик уларни ўз исканжасига олмоқда. Умуман, маърузачилар ҳамда сўзга чиққан нотиқлар мамлакатимиз иқтисодиётининг тўрт муҳим жиҳати — қимматли қоғозлар бозорини ривожлантириш, маҳсулот экспорти ҳамда валюта тушуми бўйича белгиланган топшириқларни бажариш, кичик ва ўрта бизнес учун ажратилган хорижий кредитларни ўзлаштириш, ва ниҳоят, ўзаро тўловлар бўйича қарзларни камайтириш билан боғлиқ масалаларга эътиборни қаратдилар.

Республикамизда корхоналарни ҳар томонлама ривожлантиришга ёрдам берадиган қонунлар ва қонуности ҳужжатлари мавжуд. Қолаверса банк ва молия, биржа ва улгуржи савдо тизимлари барқарор ишлаб турибди. Зарур пайтда ҳукумат корхона ва ташкилотларни молиявий жиҳатдан қўллаб-қувватламоқда. Бу ўринда санациялаш тадбирини тилга олиб ўтишнинг ўзи кифоя. Шундай экан, бир хил шароитдаги икки корхона ўртасида нима учун осмон билан ерча фарқ бор? Раҳбар тадбирли ва оқил эмасми? Ёки одамларда фидойилик етишмайдими?

Ҳамма бало шундаки, кўпгина жамоалар ҳали бозор шароитида ишлашга тайёр эмас. Тўғрироғи, мослашиш жараёни қийин кечаяпти. Эндиликда истиқболсиз корхоналарни сақлаб туришдан ҳеч қандай наф йўқ. Аксинча, бу йўл замонавий бозор талабига мутлақо зиддир. Банкротлик ва санация масалалари билан шуғулланувчи ҳукумат комиссияси томонидан ўтган йили тўлов қобилиятига эга бўлмаган 145 корхона банкрот, деб эълон қилинган эди. Жорий йилда уларнинг сони 200 дан ошиши мўлжалланмоқда. Зеро банкротлик бозорнинг табиий қонуниятларидан бири бўлиб, бундан кўзланган мақсад мамлакатимиз иқтисодиётини соғломлаштиришдан иборатдир. Яъни мазкур корхона раҳбарлари бошқалардан эмас, ўз уқувсизликлари ва нўноқликларидан ўпкалашлари керак. Маълумотларга қараганда, жорий йилда Тошкент шаҳрида 9 та, Қорақалпоғистон Республикаси, Жиззах, Наманган, Хоразм вилоятларида 4 тадан, Андижон, Бухоро, Самарқанд, Фарғона, Сирдарё, Тошкент, Сурхондарё вилоятларида 3 тадан корхона банкрот, деб эълон қилинди. Тўлов қобилияти ночор корхоналарга нисбатан бундан кейин ҳам ана шундай иқтисодий чора қўлланилади.

Мажлисда таъкидланганидек, жойларда қимматли қоғозлар савдосини ташкил этиш юзасидан қониқарсиз иш олиб борилмоқда. Кўпчилик акциядорлар ўз ҳақ-ҳуқуқларини яхши билмайдилар. Чиқарилган акциялар учун дивиденд тўлашда изчиллик йўқ. «Ўзбектрансқурилиш», «Ўзэлтехсаноат», «Ўзмашсаноат», «Ўзозиқовқатсаноат» уюшмалари, Ўзбекистон почта ва телекоммуникациялар агентлиги, «Ўзпаррандасаноат» бирлашмаси, «Ўзавтотранс» корпорациясида эркин савдо орқали ва хорижий инвесторларга акциялар сотиш бўйича тармоқ дастурлари бажарилмаяпти. Ўзаро қарзларни қисқартириш масаласида ҳам бепарволикка йўл қўйилмоқда. Бу ҳолни кўпроқ энергетика, ёқилғи саноати, қишлоқ хўжалиги, коммунал хизмат, нефть ва газ мажмуалари корхоналарида кузатиш мумкин. Наҳотки мансабдор шахслар, хўжалик субъектлари иш ва хизматлар учун тўланадиган маблағни ўз вақтида қайтариш республикамизда молиявий барқарорликни таъминлаш учун муҳим аҳамият касб этишини тушунишмаса?!

Сўнгги мулоҳаза. Ўзбекистоннинг табиий заҳиралари мўл, экспорт салоҳияти катта. Президентимиз ўз чиқишларида буни қайта-қайта таъкидлайдилар, корхона раҳбарларини сифатли ва рақобатбардош маҳсулот ишлаб чиқаришга даъват этадилар. Тўғри, бу соҳада жиддий силжишлар кўзга ташланади. Сўнгги йилларда республикамиз четга пахта толаси, рангли металлар билан бирга тармоқ маҳсулотлари — бензин, калава, автомобиль сотишни ҳам йўлга қўйиб, жаҳон бозоридан муносиб ўрин эгалламоқда. Лекин экспорт имкониятини кўпайтирувчи барча манба ва қувватлардан тўлиқ фойдаланяпмизми? Афсуски, йўқ. Яқинда Хитой сафаридан қайтган таниш иқтисодчи олим айтиб қолди: у ерда маҳаллий қовун-тарвуздан ширин-шакар конфетлар тайёрлаб, хорижга сотишаркан. Ўрганса арзийдиган тажриба! Бизда ҳам бу ишни йўлга қўйиш мумкин. Серқуёш, жаннатмакон диёримизнинг зар тупроғида етиштириладиган қовун-тарвузларнинг довруғини бутун дунё билади. Тилими тилни ёрадиган бу маҳсулотлардан тайёрланадиган ширинликларни ким сотиб олмайди дейсиз!

Хуллас, республикамиз иқтисодиётининг келажаги порлоқ. Уни янада яқинлаштириш учун ҳар биримиздан теран ақл-идрок, меҳнатга онгли муносабат, ва албатта, миллий ғурур, фидойилик талаб этилади. Зеро, мамлакатимизда босқичма-босқич амалга оширилаётган ислоҳотлар моҳият-эътибори билан инсон манфаатларига, жамият ҳаётини тубдан янгилаш ва маънавий поклашга йўналтирилгандир. Бунинг қадрига етмоғимиз, бозор қонуниятлари асосида ишлашни ўрганмоғимиз лозим. Жорий йилда белгиланган вазифаларнинг ижросини таъминлаш натижасида дастурхонимизга кут, рўзғоримизга барака кириши шак-шубҳасиз.

Носир ТОШЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Республикамизда давлатга пахта сотиш бўйича йиллик режаларини бажарган туманлар сони кун сайин ортиб бормоқда.

Куни-кеча Шаҳрихон тумани пахтакорлари ҳам кўзланган марраға етиб келишди. Тажрибакорлар мавжуд 8293 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 32 центнердан «оқ олтин» йиғиб олишди.

СУРАТЛАРДА: пахта карвонларининг ҳали давоми узулмайди; туман ҳокими Муҳаммаджон Раззоқов «Бўстон» жамоа хўжалигининг шу кунгача гектар бошига 45 центнердан ҳосил олган бригада бошлиғи Озодбек Бахтиевни табрикламоқда.

Тоҳиржон ҲАМРОҚУЛОВ олган суратлар.

САРИОСИЁ ЯНА БИРИНЧИ БЎЛДИ

Сурхондарёда кейинги йилларда Сариосиё тумани пахтачилик соҳасида биринчиликни қўлдан бермай келаяпти. Улар, одатдагидек, бу йил ҳам биринчи бўлишди: гектаридан 32,1 центнердан ҳосил олинди. Жами тўпланган хирмон шу кунгача 17 минг тоннага яқинлашди.

— Бу йил «Наманган-77» навини эккан эдик,—дейди туман ҳокими, Олий Мажлис депутати Қосимжон Холдоров. — Унинг афзаллиги шундаки, бу нав Сариосиё иқлимига жуда ҳам мос келади. Навни тўғри танлаш деҳқоннинг ярим омади. Шу боис буни муваффақиятимизнинг асосий омилларидан, деб биламан.

Сариосиёликлар мавсум охиригача ялпи ҳосилни 18 минг тоннага етказиш ниятидалар.

Ўз мухбиримиз.

«ҲУМО»: НУРОНИЙЛАР РАПОРТИ

«Нуроний» жамғармаси Мирзаобод туман бўлимининг раиси Наби Жўраевдан хушхабар келди. Ўктам Назаров бошлиқ «Ҳумо» деҳқон-фермер хўжалиги пахтакорлари 50 гектар майдоннинг ҳар гектаридан режадаги 21 центнер ўрнига 21,2 центнердан «оқ олтин» топшириб, ғалаба рапортига имзо чекибдилар. Мамлакатга 105 тонна ўрнига 106 тонна пахта етказиб берган, ўз ваъдасини 20 иш кунида бажарган деҳқон-фермер хўжалиги заршунослари имкониятларини ҳисоблаб чиқиб давлатга яна 10 тонна аъло сифатли пахта топшириш учун бутун куч-қувватларини ишга солмоқдалар.

С.БОҚИЕВ.

Мусоҳаба

ЭЪТИБОРЛИ БЎЛГАН ЭЪТИБОР ТОПАДИ

Наманган тумани пахтакорлари вилоятда биринчи бўлиб зафар маррасига етиб келишди. Мавжуд 7020 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 33 центнердан, жами 22600 тонна қимматбаҳо хомашё топширдилар. Йиллик режа адо этилди.
Шу муносабат билан туман ҳокими Р. Исматуллаев билан суҳбатлашдик.

— Муваффақиятлар омили нимада деб ўйлайсиз?

— Аввало, меҳнатда. Сен билан бир қаторда меҳнат қилаётганларга эътиборда. Иноқликда. Аҳиллик бор жойда барака бўлади. Ахир республикамиз ҳукумати, Президентимиз томонидан қишлоқ хўжалигида иқтисодий ислоҳотларни амалга ошириш бўйича қарорлару фармонлар чиқаяпти. Ана шу қарор ва фармонларни ҳаётга татбиқ этиш учун аҳиллик муҳим. Халқнинг раҳбарга ишончи даркор. Агар раҳбар ўз лафзида турувчи, қатъиятли бўлса, халқ унга эргашади, ишонади.

— Рустамжон ака, деҳқонлар билан суҳбатлашганимизда сизга ўта талабчан, қаттиққўл, шунинг баробарида сўзи билан иши бир раҳбар деб таъриф беришди.

— Кечирасиз, сўзингизни бўлганим учун, қаттиққўллигим рост. Лекин, ҳеч кимдан имкониятидан ортиқ вазифа талаб қилинмайди. Биз республикамиз ҳукуматининг жойлардаги вакили эканмиз, ана шу бурч, ишонч масъулиятини унутмаслигимиз керак. Керак бўлганда, талабчан бўлишимиз, зарур вақтда меҳр кўрсатишимиз лозим. Бир-биримизга бўлган ишонч йўқолмаслиги керак. Раҳбар ўз ишончини йўқотдими, яхшиси жойини ўз вақтида муносиб одамга бўшатиб бергани маъқул.

— Қабулингизга келган ҳар бир фуқаронинг талаби ижобий якун топади, дейиш мумкинми?

— Мен боя таъкидлаганимдек, ҳеч ким сизга имкониятингиздан ортиқ талаб қўймайди. Баъзан кам таъминланган, қаровчиси йўқ оилалар уй таъмири ёки бошқа масалаларда ёрдам сўраб келишади. Туманда саховатпеша тадбиркорларимиз, ташкилотларимиз кўп. Ҳарқалай, ноумид қайтишмайди.

— Туманда йирик спорт иншооти қуриб битказилибди, амфитеатр, бозор қурилиши авжида экан. Ана шу қурилишлар кўлами ҳақида тўхталсангиз.

— 15 минг томошабинга мўлжалланган спорт иншооти қуриб битказилди. 3 минг томошабинга мўлжалланган амфитеатр, деҳқон бозори... бу ҳаммаси эмас. Йил охиригача 360 ўринли мактаб, иккита қишлоқ шифокорлик пункти битказилиши режалаштирилган. Туман шифохонаси, болалар оромгоҳлари 20 миллион сўм сарфланиб, ҳомийлар ёрдамида таъмирдан чиқарилди.

— Ҳозир ёшларнинг аксарияти республикамизнинг йирик шаҳарларига кетиб қолиши кузатиляпти. Бу ҳол туманга ҳам бегона эмасдир.

— Бизда ҳаммага иш топилади. Қишлоқ хўжалигида илғор усуллар — оила, ижара пудрати жорий этилгач, одамларимизнинг ишга муносабати ўзгарди. Агар сидқидилдан меҳнат қилса, эртага ҳамёни пулга, омбори унга тўлишини билади. Бутун оиласи билан меҳнат қилади ва натижада манфаатдорлиги ошади. Қолаверса, туманда кичик ва ўрта саноат корхоналари қурилиши ҳам кўнгилдагидай. Туманимиз ҳудудида Исроил давлати билан ҳамкорликда медицина пахтаси ишлаб чиқарадиган, Хитой билан толани қайта ишлаш фабрикалари, турли кичик корхоналар қурилиши давом этаяпти. Бу иншоотлар битса, юзлаб ёшларимиз доимий иш ўринлари билан таъминланадилар.

— Туман аҳлининг яшаш шароити қандай?

— Бизда меҳнатдан қочмайдиганлар яшайди. Ҳар бирида томорқа бор. Бир йилда томорқадан уч марта ҳосил оладиган деҳқонларимиз кўп. Қолаверса, ғалладан бўшаган ерлар деҳқонларга бўлиб берилди ва улар кузги дон экилгунга қадар ердан оқилона фойдаланиб, меҳнатига яраша даромад қилдилар.

— Мавсум илғорлари деб кимларни айта оласиз?

— Туманимиздаги ўзини пахтакорман, деҳқонман деб билган ҳар бир инсон илғордир. Тўғри, булар орасида илғорлардан илғори ҳам йўқ эмас. Қ.Солиев номли, «Хонобод», «Ижодкор», Й. Охунбобоев номли хўжаликлар меҳнат аҳли, «Толибжон», «Абдували» хусусий деҳқон хўжалиги аъзолари, пудратчи-ю ижарачилар... Хуллас, ҳаммаларини илғор дейиш мумкин. Ахир, мавсумда 10-12 минг килограмм пахта териб, 50-60 минг сўм даромад қилганлар, фидокорона меҳнатларига яраша мусобақа ғолиби бўлиб қимматбаҳо совғалар, телевизор, магнитофону гиламлар олганлар қанча.

— Агар сир бўлмаса, қайси нашрларни кузатиб борасиз?

— «Халқ сўзи», «Қишлоқ ҳаёти», «Ишонч», «Ўзбекистон овози» республикамизда чиқаётган барча нашрларни ўқийман. Назаримда, обуна ҳақида сўрамоқчисиз?

— Тушунган одамнинг садағаси кетсанг арзийди.

— Туманимизда бир юз элликка яқин хўжалик, корхона, ташкилот бор. Қолаверса, саховатпеша тадбиркорларимиз ҳам қараб туришмайди. Ҳозир, илғор пахтакорларни «Халқ сўзи» газетасига бепул обуна қилишни бошлаяпмиз.

Демак, келгуси йил камида 500 обуначи Наманган тумани меҳнат аҳлидан бўлади.

— Бу, шундай илғор туман учун кам эмасми?

— Бундан-да кўпайтириш ниятимиз йўқ эмас. Бироқ, насиядан нақди маъқул.

«Халқ сўзи» мухбири
Мавжуда Холматова
суҳбатлашди.

«БАХМАЛ» МАЪДАНЛИ СУВИ

Яқинда Бахмал туманидаги «Бахмал-шароб» очиқ турдаги ҳиссадорлик жамияти «Бахмал» маъданли тоғ булоқ сувини ишлаб чиқара бошлади. Бу ерда ишлатилаётган замонавий дастгоҳлар Ўзбекистон Миллий банкининг Жиззах вилояти бўлими кўмагида Польшанинг «Марпол» савдо фирмасидан сотиб олинган.

Айни пайтда бу ерда 1 соатда 1,5 литрлик идишда 1500 дона маъданли сув қадоқланаётган бўлиб, у камқонлик, ошқозон ва жигар хасталикларига фойдали эканлиги мутахассислар томонидан эътироф этилган.

СУРАТЛАРДА: ишчи Исмоил Муродов; қадоқлаш бўлими бошлиғи Зокир Соатов.

Баҳром ТЎРАЕВ
(ЎзА) олган суратлар.

«Халқ сўзи» фуқаролар хизматида

ДОИМИЙ НАЗОРАТГА ОЛИНДИ

Сирдарё вилоятининг Ховос туманидаги «Мелобод» қишлоғида истиқомат қилувчи фуқаро Б. Холбоев ва бошқалардан келган хатда хўжаликда аҳолини ичимлик суви билан таъминлаш борасида узилишларга йўл қўйилаётганлиги ҳақида шикоят қилинганди.

Мазкур хатда кўтарилган муаммони кўриб чиқиш ва ҳал этиш туман ҳокимлиги ихтиёрига ҳавола этилганди.

Таҳририят мазкур масала бўйича Ховос туман ҳокимлигидан жавоб олди. Ҳоким жаноб Р. Турдиев имзоси билан юборилган мактубда таъкидланадики, фуқаро Б. Холбоевнинг «Халқ сўзи» газета таҳририятига юборган шикоят хати ўша жойнинг ўзига бориб, тегишли мутасадди ташкилот раҳбарлари ҳамда «Мелобод» қишлоғи фуқаролари иштирокида кўриб чиқилган.

Ҳақиқатан ҳам мазкур қишлоқдаги артизан қудуғининг насоси куйганлиги туфайли, баъзи кунлари тарқатиш шохобчаларида сув бўлмаган. Лекин ўша кунлари аҳолини ичимлик суви билан таъминлаш мақсадида сув ташиш техникаси ажратиб қўйилган.

Бугунги кунда куйган насослар таъмирланиб, тик артезан қудуқлари ишлаб турибди, аҳолининг эҳтиёжи қондирилмоқда. Хўжаликда бу масала доимий назоратга олинган.

Хатда кўрсатилган ичимлик суви таъминоти бўйича маҳаллий масъул ходимлар томонидан тегишли чоралар кўрилмади, деган даъволар текшириш давомида ўз тасдиғини топмади.

Хатнинг текшириш натижаларидан «Мелобод» қишлоғи аҳолиси ҳамда шикоят хати муаллифи Б. Холбоев хабардор қилинди.

Тарих сабоқлари

ЎЗБЕКИСТОН — АЛЛОМАЛАР

Маънавият, мафкурага, тарихни ўрганишга бўлган эътиборнинг кучайиши — мустақил Ўзбекистоннинг порлоқ келажагини яратишга қаратилган давлатимиз умумий сиёсатининг муҳим ва ажралмас қисмидир. Хусусан, Президентимиз Ислом Каримовнинг тарихчилар билан бўлган учрашувдаги суҳбатида олдинга сурган масалалари республикамизда халқимиз тарихини янгича талқин этишда муҳим аҳамият касб этади.

Маълумки, Ўзбекистон Республикаси Фанлар академиясининг Абу Райҳон Беруний номли Шарқшунослик институтида ҳам Марказий Осиёнинг ўрта аср тарихи узоқ йиллардан бери манбалар асосида ўрганиб келинади. Институтнинг ўрта аср билан шуғулланиши унинг фондидаги IX-XX аср бошларига оид араб алифбосида форс, араб, туркий тилларда битилган турли соҳаларга, авваламбор тарихга оид 40 мингдан ортиқ қўлёзма асарларни — манбаларни ўрганишга асослангандир.

Мустақиллик йиллари давомида 10 дан ортиқ манбалар, жумладан Шарафиддин Али Яздийнинг «Зафарнома»си, Низомиддин Шомийнинг «Зафарнома»си, Мирзо Улуғбекнинг «Тўрт улус тарихи», «Зижи Кўрагоний» асарлари, Мирзо Ҳайдарнинг «Тарихи Рашидий», Гардизий, Ансорий, Қозизода Румий каби алломаларнинг асарларини нашрдан чиқардик, Ибн Сино, Форобий асарлари қайта нашр этилди.

Табиийки, ҳар бир халқнинг ҳақиқий тарихи унинг маданияти, маънавий қудрати, инсониятга нима яратиб қолдирганини кўрсата билиш орқали намоён бўлади. Бу жиҳатдан халқимизнинг ўтмишда яратиб қолдирган моддий-маънавий бойликлари кўп халқлар учун ҳавас қилгулик ва маълуму машҳурдир.

Замахшарий, Кубро, Нақшбанд, Улуғбек, Бухорий, Фарғоний сингари буюк аждодларимиз юбилейларининг халқаро миқёсда ўтказилиши, Жалолиддин Мангуберди, Огаҳий таваллуди кунларини нишонлаш ҳақида қарорлар қабул қилиниши маданиятимизнинг маълум саҳифаларини тиклаш билан бирга жаҳон тан олган алломаларимиз орқали халқимиз тарихини ўрганишни чуқурлаштиради.

1995-97 йиллар давомида институтимиз Ўзбекистон Фан ва техника давлат қўмитаси ёрдамида IX-XX аср бошлари давомида яшаб ижод этган халқимизнинг 75 олим, донишмандлари, адиблари ҳақидаги муҳим маълумотларни ўз ичига олган «Буюк сиймолар, алломалар» деб аталувчи 3 жилдли китобни нашр этди. Унда маданиятимиз тарихида муҳим ўрин тутган сиймолар ҳақида энг зарур ва муҳим маълумотлар келтирилган. Албатта, бу маълум меҳнат, турли соҳа вакиллари билан фикрлашув, мунозараларнинг натижаси бўлиш билан бирга, қамрови жиҳатидан халқимиз маданияти тарихининг ўн асрдан кўпроқ даврини ўз ичига олувчи тадқиқот ҳамдир.

Маълумки, VIII аср бошларида Марказий Осиё араблар истилосига учради, у араб халифалигига бўйсундирилди, бу ерга ислом дини кириб келди.

IX асрлардан бошлаб Мовароуннаҳрда араб ёзувида ёзилган ёдгорликлар вужудга кела бошлади. Араблар истилосидан, яъни VIII асрдан то XX аср бошларигача Мовароуннаҳр, жумладан, ҳозирги Ўзбекистон ҳудудида ислом дини таъсирида араб ёзувига асосланган маданий-маънавий ривожланиш ҳукм сурди.

Бу маданиятни 4 даврга бўлиш мумкин.

Биринчи давр араб истилосига қарши узоқ даврли кураш натижасида Марказий Осиё ерларида туб халқларнинг мустақил феодал давлатлари вужудга келиши билан характерланади. IX-XIII асрнинг 20 йилларига қадар Марказий Осиёда Сомонийлар, Қорахонийлар, Маъмунийлар, Ғазнавийлар, Салжуқийлар, Хоразмшоҳлар алмашиниб ҳукмронлик қилганини кўрамиз.

Илмий-маданий юксалиш Бағдоддан Мовароуннаҳр, Хуросон ерларига кўчди. Бу давр турли илм, адабиёт соҳасида буюк сиймоларни етиштирди. Маданий тўлқин Мовароуннаҳрни бутун ислом дунёсида илмий-маданий марказ сифатида ном қозонишга олиб келди. Бу даврни Марказий Осиё Уйғониш даври — Ренессанси деб, аниқроғи, бу Ренессанснинг илк даври деб атамоқ мумкин.

1220 йилда бу маданий Уйғониш-Ренессанс бирдан узилиб қолди, мўғуллар ҳужуми бутун Мовароуннаҳр ва Хуросонни вайронага айлантирди, шаҳарлар, сув иншоотлари барбод қилинди, олим-фозиллар қатл этилди, турли ўлкаларга тарқаб кетдилар.

XIV асрнинг иккинчи ярмида Мовароуннаҳрда мўғулларга қарши кураш кескин тус олиб, Амир Темур бошлиқ Мовароуннаҳрда мустақил феодал давлатининг барпо бўлиши билан якунланди.

XIV аср охири айниқса XV аср — маданият соҳасида Марказий Осиёда — Ренессанс даврининг иккинчи, энг авжга чиққан даврини ташкил этди. Бу даврни Марказий Осиё маданияти тарихида янги мустақил — иккинчи давр сифатида талқин этиш лозим.

Бу даврдаги илмий-маданий ютуқлар олдинги XI-XII асрларда эришилган маданий бойликлар асосида тез суръат билан амалга оширилди, уларни ижодий ўзлаштириш, ривожлантириш натижасида юз берди.

Марказий Осиё маданиятининг учинчи даври бу ерда Темурийлар давлатининг инқирози билан бошланди.

Темурийзода Мирзо Бобур XVI аср бошларида Ҳиндистонда темурий давлатини барпо этди, сўнг унинг авлодлари даврида Марказий Осиёлик олим-фозил, шоир, рассомларнинг кўплари у ердан паноҳ топдилар. Марказий Осиё маданияти Ҳиндистон ерида ривож топди, сўнгроқ аста-секин ҳинд маданияти билан қоришиб кетди, унга катта таъсир кўрсатди.

Мовароуннаҳрда эса ҳокимият учун узоқ йиллик феодал урушлар, ички низолар кучайиб кетди. XVI асрнинг иккинчи ярмида феодал давлатлари Бухоро ҳамда Хива хонликлари, XVIII асрнинг охирида мустақил Қўқон хонлиги ташкил топди. Лекин бу феодал давлатлари ўртасида таъсир доираси учун ҳар доим урушлар, низолар давом этиб турди. Бу нотинчлик XVI-XIX асрнинг биринчи ярмидаги сиёсий, иқтисодий ва маданий ҳаётга салбий таъсир кўрсатди.

Туркистон маданиятининг тўртинчи даври XIX асрнинг 60 йилларида бу ерда Россия ҳукмронлигининг ўрнатилиши даврига тўғри келди. Бу ерда тўлиғича мустамлакачилик сиёсати ўрнатилди. Лекин бошқа Шарқ мамлакатларида бўлиб ўтаётган мустамлакачиликка қарши ҳаракатлар ва маърифатпарварлик таъсирида Туркистонда ҳам ҳукмрон рус тузуми хоҳишига зид ҳолда маърифатчилик ҳаракати ривож топди. Аста-секин ундан сиёсий масалаларни ҳам олға сура бошлаган жадидчилик ҳаракати келиб чиқди. Туркистон губернияси, Бухоро амирлиги, Хива хонлигида жадидлар ҳаракати аста-секин кучайиб мавжуд тузум учун хавфли кучга айланиб борди.

Мавжуд сиёсий, иқтисодий ва маданий тузум 1917

«Воҳидов ўқишлари — 98»

Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлигига қарашли академик В. Воҳидов номидаги Жарроҳлик илмий марказида «Воҳидов ўқишлари» илмий анжумани иш бошлади. Республикамиз Президентининг ташаббуси билан «Воҳидов ўқишлари» анжуманини ҳар йили ўтказиш одат тусини олди. Бу анжуман тиббиётнинг бироnta долзарб муаммосига бағишланиб, унда ушбу соҳанинг йирик намояндалари ўзаро тажриба алмашадилар.

ДЎСТЛИК РИШТАЛАРИ

Кеча Тошкентда иш бошлаган навбатдаги анжуман тиббиётнинг энг оғир муаммоларидан бири бўлган «Қизилўнгач ва ошқозон реконструктив жарроҳлиги» мавзусига бағишланди. Қизилўнгач ва ошқозон касалликлари нисбатан оғирроқ кечадиган хасталиклардан бўлиб, бундай беморларни тиббиёт усуллари ёрдамида даволаш жарроҳ-гастроэнтерологларнинг диққат марказида туради. Анжуманда Марказий Осиё, МДҲ ва яқин хорижий давлатлардан, шунингдек, республикамизнинг йирик олимлари иштирок этмоқдалар.

Профессор Ф. Назиров раҳбарлигидаги Жарроҳлик илмий марказида қизилўнгач ва ошқозон жарроҳлиги бўлими мавжуд. Бу ерда қизилўнгачнинг куйишдан кейинги чандиқли торайиши, кардиоспазм, қизилўнгач дивертикуллари, ошқозон ва ўн икки бармоқли ичакнинг асоратлашган яралари, ошқозон ўсмалари ва турли хил ичак хасталикларига чалинган беморларга замонавий жарроҳлик ёрдами кўрсатиш устида иш олиб борилади.

— Қизилўнгач ва ошқозон касалликларини ташхиси ва жарроҳлик ёрдамида даволаш ҳозирги замон тиббиётининг энг катта муаммоларидан биридир, — деди қизилўнгач ва ошқозон жарроҳлиги бўлимининг раҳбари, тиббиёт фанлари доктори, профессор Абдуҳаким Ҳожибоев. — Ишонаманки, мустақил ўзбек диёрида ўтказилаётган ушбу анжуман олимлар ўртасидаги дўстлик ришталарини мустаҳкамлаш, ҳамкорликдаги илмий ишларни давом эттириш, шунингдек қизилўнгач ва ошқозон жарроҳлиги соҳасидаги муҳим муаммоларни ҳал этишда амалий ёрдам беради.

М. ЙЎЛДОШЕВА,
«Халқ сўзи» мухбири.

Мулоҳаза

ТАРБИЯ МИЛЛАТНИ УЛҒАЙТАДИ

Табиатнинг инсон ақл-заковатига қарата айтган ҳикмати бор. Деҳқон уруғ сочади. Тошлоққа тушган донларни қушлар териб еб кетади. Баъзилари ерга яхши сингмай, тупроқнинг юза қисмида қолиб, унмайди. Доннинг бир қисми ўт-ўланлар ичига тушиб нобуд бўлади. Тупроққа кўмилиб, ерга яхши тушган уруғ эса ўсиб чиқади. Ҳосил беради. Бир қарашда нима қипти деймиз. Андак мулоҳаза юритсак, ғофилликдан огоҳ этгувчи ҳикмат бор бунда. Бу шундай изоҳланади:

Инсон идроки ҳам ерга ўхшайди. Биз олишимиз, англашимиз зарур фикрлар, сўзлар эса уруққа менгзалади. Агар бизнинг тасаввуримиз зимистон бўлиб, гумроҳликка маҳкум этилган эрсак ҳар қандай мазмун ва моҳиятни тушунмаймиз. Карсоқов бўлиб тураверамиз. Ҳикматли гаплар, чароғон тафсилотлар тошга тушган уруғдай сочилиб ётади, онгу шууримизга етиб бормайди. Қушлар еб кетган уруғлар каби ҳаволарда тўзғийди. Агар атрофимиздаги воқеа-ҳодисаларни тўлиқ англамай, гапнинг ярмига етиб-етмай ҳаяжонланиб кетсак, шошма-шошарлик билан хулоса чиқарсак, жамиятимиздаги янгиликлар, ўзгаришларни англашимиз мумкин бўлмайди, яъни тупроққа тўлиқ сингмаган уруғ каби ҳеч қандай ҳосил бермайди. Ўт-ўланлар ичига тушган дон эса фикри-хаёлида бойлик, шон-шуҳрат, мартаба, умри қисқа икр-чикирларга ўралашиб яшаган кимсаларнинг ички дунёсини ёритолмаган уруғ моҳиятига ўхшайди. Тоза ва соғ ақлга барча эзгу ниятлар, яхши сўзлар... юмшоқ тупроққа тушган уруғдай жойлашиб қолади. Ва, улар униб ўсади, мева беради.

Хўш, бугунги ёш авлод тарбияси кимнинг қўлида? Албатта, бугунги катта авлод яратган муҳитнинг. Жамиятнинг. Шу ўринда айтиб ўтиш керак. Биздан кейинги наслларга кўп нарсалар мерос бўлиб қолади. Биз Ватанни озод қилдик. Ҳурлик муборак бўлсин, истиқлол қуллуқ бўлсин, дейишга ҳаддимиз сиғади. Катта-катта иншоотлар қураяпмиз. Юртнинг белидаги олмос камардир улар. Истиқлолдан сўнг ҳамма давлатларнинг ҳам эшиги очиқ эмас эди биз учун. Шундай бир пайтда Президент бошчилигида узоқни кўзлаб, мулоҳаза қилиб, етти бор ўлчаб ўз йўлимизни танладик. Салоҳиятимиздан келиб чиқдик. Маънавиятга суяндик. Маърифатга таяндик. Ўзимизни йўқотиб қўймадик. Ниятимиз холис эди. Давлатимиз раҳбарияти, халқимизнинг кўнглида ҳасад эмас, ҳавас туйғулари машъала бўлди. Оллоҳ мададкор бўлди. Мана энди қаддимизни тутиб олдик. Тетиклашдик. Бир пайтлар шубҳалардан қулф урган эшиклар очилди. Дунёга йўл солинди. Ҳай, бу бежиз эмас. Озод Ватанимиз ўн ёшга ҳам тўлмади ҳали. Қоровулбозорда нефтни қайта ишлаш заводини қурдик. Дунёдаги улкан қурилиш иншоотларидан бири шу. Асакадаги автомобиль заводимизчи? Қанчалаб қўшма корхоналарни санайверсак, бармоқларимиз етмайди. Дон мустақиллиги йўлида юксак чўққиларни забт этаяпмиз. Маънавият оламида асрларга татигулик ишлар амалга ошаяпти. Спортдаги ютуқларимизчи? Олам жаҳон. Буларнинг бари осмондан тушмайди. Оғирчилик ортда қолди. Қийинчиликни енгиб ўтдик. Ўзбекистонликлар истиқлолга эришиши ҳамона иқтисодини тетиклаб, уёқ-буёғини йиғиштириб олиб, тушкунликка берилмай яратувчанлик ишларига шўнғиб кетганини кўрган жаҳоннинг тараққий этган давлатларининг қизиқиши, ҳайрихоҳлиги, ҳайрати ортди. Ҳавасга ҳавас, ҳасадга ҳасад қайтади, деб шуни айтишади. Чунки биз буюк ва қудратлиларга ҳавас қиламиз. Бу бизнинг ботинимиздаги ишонч, вужудимиздаги шижоат асоси.

Гап яна келажак, келажак авлодга бориб тақалаяпти. Ҳа, биз катталар фарзандларимизнинг етук ва баркамол бўлиб улғаймоғини, бу ишда бизга ўзимиздан бошқа ҳеч ким ёрдам беролмаслигини, бу биз учун қисмат, ҳаёт-мамот оралиғидаги ягона йўл эканини англашимиз зарур.

Ўғлимиз ё қизимиз она-остонани юрагида олиб юрмаса, киндик қони тўкилган тупроқнинг тикони, тоши, гули, суви... ҳаммасини ўзидан-да кўпроқ севмаса, меҳр қўймаса, ота-юрт деганда сапчиб ўрнидан турмаса табиийки, унинг юрагида иллат бўлади. Бундай ҳолда эзгулик уруғлари унинг кўнглига тушмайди, ҳосил ҳам бермайди.

Куни кеча икки улуғ бобомиз, довруғи дунёга кетган тафаккур соҳиблари Имом ал-Бухорий ҳамда Аҳмад ал-Фарғонийнинг юбилей тўйини ўтказдик. Томири мустаҳкам халқ эканимиз яна бир карра намоён бўлди. Юртбошимиз таъкидлаганидек, улуғ боболарга муносиб ворис бўлиб улғайиш учун Ўзбекистонда маънавий фасл етилганини сездик.

Қурувчи қураяпти. Олим илмий изланишлар билан банд. Адиблар китоб ёзаяпти. Деҳқон мўл-кўл ҳосил олаяпти. Ҳа, биздан яхши ишлар қолаяпти. Бироқ ҳар биримиз менинг ўрним борми деб ўз-ўзимиздан сўрашимизга ҳам вақт етди. Биз қолдирган из ортимиздан келаётган ёш авлод маънавиятини ҳам белгилайди.

Масалага ойдинлик киритайлик. Ҳозир мамлакатимизнинг айрим қишлоқ жойларида тарбиявий аҳвол қандай? Сир эмас, ўша ерларда ўқитувчининг ўқувчи олдидаги обрўси ҳақида гап кетганда, баъзида бош қашиб жимиб қолишимизга тўғри келади. Чунки муаллим ва мактаб партасидаги болаларимиз орасида иззат-ҳурмат жойидами? Тўйҳашамларда устоз шогирд ёнма-ён туриб бемалол... чақчақлашишгача бўлган ҳолни кузатиш мумкинми?

Тарбиячининг ўзи тарбияланган бўлиши лозим деган гап бор. Ўқувчи олдида иззат-ҳурматини юқори тутган ўқитувчигина чинакам билим, таълим-тарбиянинг баҳосини кўтарган бўлади. Бу оилада фарзанд билан ота-онанинг ўзаро муносабатига ҳам таалуқли бўлган гап.

Юртимизда таълим учун, тарбия учун тўлиқ шарт-шароит мавжуд. Авлод маънавияти йўлида барча имкониятни сарфлаш ҳукуматимиз сиёсати даражасига кўтарилди. Барча ишларнинг аввали келажак авлод камолоти учун маънавиятнинг олтин пойдеворини қўйишдан бошланади. Шундагина биздан энг улуғ, энг қудратли куч—Миллат, обод ва озод маскан—Буюк Ватан қолади. Ва, ҳар кун, ҳар лаҳза мендан нима қолади, мен кимман ўзи деган савол қаршисида чоғлана билиш юксаклик сари йўл олиш аломатидир.

Қўчқор НОРҚОБИЛ.

Учкўприк тикув-трикотаж ҳиссадорлик жамияти айни кунда 12 турда болалар ва эркаклар ички кийимларини ишлаб чиқармоқда. Шу нарса диққатга сазоворки, тайёрланаётган маҳсулотлар сифатли, шу билан бирга харидорлар дидига мос равишда ишлаб чиқарилаётгани боис дўконларда туриб қолмаётир.

СУРАТДА: тикувчи Эъзозхон ЎРИНОВА.

Тоҳиржон ҲАМРОҚУЛОВ олган сурат.

ВАТАНИ

йил февраль воқеаси, сўнгги октябрь инқилоби натижасида тугатилиб, тамоман бошқа — носоз йўналишга буриб юборилди.

Ўзбекистоннинг мустақилликка эришуви сиёсий-иқтисодий, маданий соҳаларда тамоман янги даврни бошлаб берди. «Буюк сиймолар, алломалар» китобини тайёрлаш ва нашр этиш жараёнида тарихдан кўп сабоқлар, далиллар олиш мумкинлигини ва бу сабоқлар келажак учун шубҳасиз фойдали эканлигини кўрсатади.

Авваламбор, ҳақиқий маънавий юксалиш учун халқимиз мустақил давлатга эга бўлиши, қарамлик сиқувидан озод бўлиши зарур эди. Араб халифалигига қарамликдан қутилиб, мустақил бўлган Мовароуннаҳрда IX-XII асрлардаги маданий юксалиш – Беруний, Ибн Сино, Замахшарий, Рудакий, Нажмиддин Кубро, Маҳмуд Қошғарий кабиларнинг ижодлари, шунингдек, XVI-XVI асрларда мўғул босқинчилигидан озод бўлгандан сўнг маданий кўтарилиш, Темур ва темурийлар даврида Улуғбек, Порсо, Али Қушчи, Коший, Алишер Навоий, Жомий ижодлари бунинг далилидир.

Ҳозирги Ўзбекистонда мустақилликка эришув, қарамликдан қутилиш сиёсий-иқтисодий соҳалар билан бирга маданий ривожланиш учун ҳам асосий омиллардан бўлиб хизмат қилади.

Мустақилликка эришув зарур сиёсий, иқтисодий муаммоларни ечишни талаб этади, лекин маданий-маънавий ривожланишсиз сиёсий-иқтисодий тараққиёт умумий ижтимоий масалаларни ечишга ожиздир. Шунинг учун маданий-маънавий масалаларга давлатнинг махсус эътибор бериши, маънавий қадриятларни кўпайтиришга, уларни яратиш ва яратувчилар ижоди учун кенг имкониятлар қидираётгани табиийдир. Масалан, тарихда Хоразмда 22 йилгина (995-1015 йиллар) ҳукмронлик қилган Хоразмшоҳ Маъмунийлар сулоласи даврида маданиятга, илм-фан, адабиёт ривожига алоҳида эътибор берилди. Абу Аббос Маъмун II даврида Хивада илмий марказ (Маъмун академияси) ташкил топди, унинг довруғи ўз даврида бутун Шарққа ёйилди, IX аср ўтиб бизнинг давримизгача етиб келди. Шунингдек шоҳ ва аллома Улуғбек ҳам ўзи олим бўлиши билан бирга илм-фан ривожига катта эътиборни қаратди. У яратган Самарқанд илмий маркази бутун оламга машҳур бўлди. Ҳозирда биз ҳам у билан ғурурланамиз. Демак, ҳозирда маънавият ривожига давлатимиз томонидан катта эътибор берилиши тарихий далилларга асосланади.

Маънавият ютуқлари аксари маданий юксалиш жараёнида вужудга келувчи ва уни ифодаловчи олим-фозил, донишманд, адиб, дин арбоблари кабилар ва улар фаолияти, меросида акс этиб, муҳрланиб қолади. Албатта турли анъаналар, археологик ёдгорликлар, буюмлар ва бошқаларда ҳам халқ маънавияти ютуқлари ифодаланади, лекин ёзма адабиёт, қўлёзмалар бу жиҳатдан алоҳида аҳамиятга эгадир. Шунинг учун ўтмишдаги буюк сиймолар, алломалар, адибларнинг фаолияти, асарларини ўрганиш, уларни тарғиб қилиш, юбилейларини ўтказиш, маънавий бойлигимизни чуқур билиш ишида ниҳоятда муҳим ва катта роль ўйнайди. Бу соҳада ҳам мустақиллик натижаси сифатида ҳозир ҳукуматимиз муҳим ишларни амалга оширмоқда, обидаларни тиклаш, ўтмиш донишмандлари юбилейларини ўтказиш, асарларини нашр этиш, уларни тарғиб қилиш ишлари кенг миқёсда авж олиб бормоқда.

Алломалар, сиймолар мероси Марказий Осиёда ўтмишда илм-фан, маданиятнинг барча соҳалари ривожлангани, уларни ижодлари кўп қиррали бўлганлиги, улар фаолиятида илм-фан билан бир қаторда дин, ахлоқ, инсоннинг маънавий дунёси, давлат, уни одилона бошқариш масалалари муҳим ўрин тутганлигидан далолат беради.

Улар мероси ва маданияти тарихи яна илм-фан ва ислом қоидалари бир бутунликни ташкил этиб, умумий маънавият ривожи учун хизмат қила олиши, фойдали бўлишини исботлайди. Фан ва дин халқ маданиятининг турли соҳалари, таркибий қисмлари бўлиб, ягона мақсадга қаратилган ҳолда бирбирини тўлдириши, халқни шу ягона мақсадга йўналтиришга хизмат қилиши мумкин. Масалан, Абу Наср Форобий, Абу Абдуллоҳ Хоразмий, Ибн Сино асарларида ўрта асрдаги маълум илмлар тасниф этилади, унда дунёвий илмлар ва исломий-диний илмларнинг барчаси келтирилиб, уларнинг инсон учун фойдаси кўрсатиб ўтилади. Диний таассубнинг илм-фан ҳисобига кучаюви ижтимоий ривожланишга, маданиятнинг кучайишига зарар келтиришини маълум тарихий даврларда юз берган жараёнлар ўзида ифодалайди. Тарихнинг бу сабоғи ҳам ҳозирда мустақиллик маънавиятини ривожлантиришга хизмат қилмоқда.

Маданий ривожланишда миллий маънавиятнинг бошқа халқлар маданияти ютуқларидан баҳраманд бўлиши, маданий алоқаларни кучайтириш, умумжаҳон маданий ютуқлари билан доимо бойиб бориши ниҳоятда катта роль ўйнайди. IX-XII асрлар ҳамда XIV-XV асрлардаги маданий кўтарилишда қадимги маданий бойликлардан фойдаланиш билан бирга турли мамлакатлараро маданий алоқаларнинг тез ривож топганини кўрамиз.

Бу айниқса ҳозир жаҳон мамлакатларининг умумий ҳамжиҳатликка интилиши ортиб бораётган бир шароитда муҳим аҳамият касб этади. Ҳозир ёшларимизни чет элларда ўқитиш, уларнинг ютуқларини ўрганиш маданиятимиз келажаги учун катта аҳамият касб этиши шубҳасиздир.

Юқоридагилардан хулоса чиқарган ҳолда, айтиш керакки, мустақиллик маънавиятини тарбиялашда барча тарихий-маданий бойликларнинг асосий томонларини ўрганиш, миллий маданиятимиз бойликларини яратган йирик сиймолар меросини ўзлаштириш, бошқа ривожланган мамлакатлар маданияти ютуқларидан баҳрамандлик зўр таянчдир.

М.ХАЙРУЛЛАЕВ,
академик, Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси Шарқшунослик институтининг директори.

1998 йил IV чоракда банкрот деб эътироф этиш учун қўшимча равишда тавсия қилинган корхоналарнинг рўйхати

N т\р	Минтақалар ва корхоналар	Соҳага мансублиги	Корхоналарнинг ихтисослашуви	Корхонанинг низом жамғармаси (минг сўм)
	Қорақалпоғистон Республикаси			
1.	“АСП Қонликўл” давлат корхонаси	“Ўзсувқурилиш” концерни	Сув қурилиши	1898.0
2.	“325-Хўжаликлараро КМК” ҲЖ	“Ўзагроқурилиш” республика бирлашмаси	Қурилиш	224.0
3.	“326-Хўжаликлараро КМК” ҲЖ	“Ўзагроқурилиш” республика бирлашмаси	Қурилиш	567.0
4.	“310-Хўжаликлараро КМК” ҲЖ	“Ўзагроқурилиш” республика бирлашмаси	Қурилиш	1134.4
	Андижон вилояти			
1.	“Шаҳрихон савдо-сотиқ корхонаси” давлат корхонаси	“Мевасабзавот” бирлашмаси Ҳокимият	Мевасабзавот маҳсулотларини тайёрлаш ва сақлаш	7000.0
2.	“Хўжаобод савдо-сотиқ корхонаси” давлат корхонаси	“Мевасабзавот” бирлашмаси Ҳокимият	Мевасабзавот маҳсулотларини тайёрлаш ва сақлаш	2000.0
3.	“177-сонли таъмирлаш қурилиш бошқармаси	Коммунал хизмат кўрсатиш вазирлиги	Қурилиш таъмирлаш ишлари	393.0
	Бухоро вилояти			
1.	“Либос” ҲЖ	“Бухоро савдо” ҲК Ҳокимият	Савдо-ишлаб чиқариш	3857.0
2.	“5-КМК” ҲЖ “20-Трест”	Ўзагроқурилиш” республика бирлашмаси	Қурилиш монтаж ишлари	1800.0
3.	“Ватан” ҲЖ	“Ўзпаррандасаноат” ассоциацияси	Паррандачилик	1443.0
	Жиззах вилояти			
1.	“Жиззах капитал” ҲЖ	“Жиззах савдо” ҲК Ҳокимият	Савдо	4000.0
2.	“Омад” ҲЖ	“Ўзсувқурилиш” концерни	Таъминот, савдо	31000.0
3.	“Газмол” ҲЖ	“Жиззах савдо” ҲК Ҳокимият	Таъминот	1714.0
4.	“Даштобод ҲЖ	“Ўзқурилишматериаллари”	Қурилиш материаллари ишлаб чиқариш	43576.0
	Қашқадарё вилояти			
1.	“Бунёдкор-Б” ҲЖ	“Ўзсувқурилиш” концерни	Савдо	800.0
2.	“Қарши-газмол” ҲЖ	“Қашқадарё савдо” ҲК	Савдо	158.4
3.	“7-КМК” “Қўриққурилиш” тресги	“Ўзсувқурилиш” концерни	Қурилиш монтаж ишлари	289.0
	Навоий вилояти			
1.	“Навбаҳор газсув таъмирлаш” давлат корхонаси	Газ-сув қувурларини таъмирлаш бошқармаси Ҳокимият	Газ-сув қувурларини ўтказиш ва таъмирлаш	1764.9
2.	“Ишонч” ҲЖ	“Ўзагроқурилиш” республика бирлашмаси	Қурилиш монтаж ишлари	1916.0
3.	“Караката қурилиш” ҲЖ	“Ўзагроқурилиш” республика бирлашмаси	Қурилиш	1100.0
4.	“Семурғ” масъулияти чекланган жамият	“Маҳаллий саноат” ҲК Ҳокимият	Халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш	1904.0
	Наманган вилояти			
1.	“5-КМК” ҲЖ	“Мевасабзавот” бирлашмаси Ҳокимият	Қурилиш-монтаж ишлари	1142.0
2.	Чортоқ ҚБ “Наманганқурилиш” ҲЖ	“Ўзсаноатфуқароқурилиш” корпорацияси	Қурилиш-монтаж ишлари	617.0
3.	“Қурилиш материаллари комбинати” ҲЖ	"Ўзқурилиш-материаллари” ассоциацияси	Қурилиш материаллари ишлаб чиқариш	19434.0
4.	“Чоркесартош кони” ҲЖ	Ўзқурилиш-материаллари” ассоциацияси	Қурилиш материаллари ишлаб чиқариш	3486.2
	Самарқанд вилояти			
1.	“3-йўл бошқармаси” ҲЖ	Комунал хизмат кўрсатиш вазирлиги	Йўл қурилиш ва таъмирлаш	1530.0
2.	“17-Автотранспорт корхонаси”	“Ўзсаноатфуқароқурилиш” корпорацияси	Транспорт хизмати	4824.0
3.	“Наврўз парранда”	“Ўзпаррандасаноат” ассоциацияси	Паррандачилик	32000.0
	Сирдарё вилояти			
1.	“Гулистон МОП” ҲЖ	“Ўзгўштсутсаноат” ассоциацияси	Бўрдоқичилик	7418.4
2.	“Бобур” ҲЖ	“Ўзпаррандасаноат” ассоциацияси	Паррандачилик	29021
3.	“Янги ҳаёт” давлат корхонаси	“Ўзпаррандасаноат” ассоциацияси	Паррандачилик	34000.0
	Сурхондарё вилояти			
1.	“266-Шўрчи хўжаликлараро КМК” ҲЖ	“Ўзагроқурилиш” республика бирлашмаси	Қурилиш	357.0
2.	“Учқизилқурилиш” ҲЖ	“Ўзсаноатфуқароқурилиш” корпорацияси	Қурилиш	440.7
3.	“Шерободбройлер” ҲЖ	“Ўзпаррандасаноат ассоциацияси	Паррандачилик	3433.5
	Фарғона вилояти			
1.	“Фарғонақурилиш”, “11-КМК” ҲЖ	“Ўзсаноатфуқароқурилиш” корпорацияси	Қурилиш-монтаж ишлари	347,0
2.	“Фарғонақурилиш”, “257-КМК” ҲЖ	“Ўзсаноатфуқароқурилиш” корпорацияси	Қурилиш-монтаж ишлари	1492.0
3.	”561-КМК” ҲЖ	“Ўзагроқурилиш” республика бирлашмаси	Қурилиш-монтаж ишлари	457.0
	Тошкент вилояти			
1.	“Ширинлик” ҲЖ	“Озиқ-овқатсаноат” ассоциацияси	Қандолатчилик маҳсулотлари	12300.0
2.	“Умид” ҲЖ	“Ўзпаррандасаноат” ассоциацияси	Паррандачилик	35613.0
3.	“Тошкент бройлер” ҲЖ	“Ўзпаррандасаноат” ассоциацияси	Паррандачилик	42000.2
	Тошкент шаҳри			
1.	“Сигнал” ҲЖ	“Ўзэлтехсаноат” ассоциацияси	Автоматик приборлар ва воситалар	19568.0
2	“КСМ-Саноат” ҲЖ	“Ўзсувқурилиш” концерни	Қурилиш материаллари ишлаб чиқариш	8170.0
3.	“Полиграфкартон” ҲЖ	“Ўзбекмебель” ДҲЖ	Хизмат кўрсатиш	1580.0
4.	“Ёнучкомплект”	“Ўзбекмебель” ДҲЖ	Хизмат кўрсатиш, таъминот	2500.0
5.	“Эколот” ишлаб чиқариш фирмаси	“Ўзбекмебель” ДҲЖ	Плита материаллари ишлаб чиқариш	1500.0
6.	“Мелиоқурилишмаш”	“Ўзмашсаноат” ассоциацияси	Мелиоратив машиналар ишлаб чиқариш	95129.0
7.	“Эталон” ҲЖ	“Ўзэлтехсаноат” ассоциацияси	Метрология воситалари ишлаб чиқариш	30562.0
8.	“Электромаш” ишлаб чиқариш бирлашмаси давлат корхонаси	“Ўзэлтехсаноат” ассоциацияси	Махсус техника ва халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш	10626
9.	“Интегратор” ҲЖ	“Ўзэлтехсаноат” ассоциацияси	Ярим ўтказгич маҳсулотлари	88382.0
	Хоразм вилояти			
1.	“Қўшкўпир парранда” ҲЖ	“Ўзпаррандасаноат” ассоциацияси	Паррандачилик	7188.0
2.	“Кийим” ҲЖ	“Хоразм савдо” ҲК Ҳокимият	Савдо	1653.2
3.	“Ал-Хоразмий” ҲЖ	“Хоразм савдо” ҲК Ҳокимият	Савдо	1446.9
4.	“Ātторлик” ҲЖ	“Хоразм савдо” ҲК Ҳокимият	Савдо	3356.2
	Жами: 53 корхона			

Қашқадарё вилояти, Чироқчи тумани ҳокимлигидан қайд қилинган «Хушвақт ота» хусусий ишлаб чиқариш савдо фирмасининг йўқолган бурчак муҳри ва думалоқ муҳри бекор қилинади.

Ўзбекистон Республикаси Президенти девони жамоаси Ташкилий-кадрлар сиёсати бўйича Давлат маслаҳатчисининг биринчи ўринбосари Ёқубжон Жалоловга ўғли

ҲАСАНБЕКнинг

бевақт вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

«Ўзкоммунмаштаъминот» республика ишлаб чиқариш бирлашмаси жамоаси бош директор Ортиқ Мансуровга акаси

Иброҳим МАНСУРОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан унга ҳамдардлик билдиради.

Ўзбекистон почта ва телекоммуникациялар агентлиги жамоаси бош мутахассис Ольга Валентиновна Кимга отаси

Георгиевич Валентин КИМнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади

Абу Райҳон Беруний номидаги Тошкент Давлат Техника университети жамоаси Собир Раҳимов тумани «Беруний» номли маҳалла қўмитасининг раиси Саидкаримов Саиднабиҳожи отага рафиқалари

Машкура ая МУҲИТДИНОВАнинг

вафоти муносабати билан чуқур таъзия билдиради.

Республика кимё маҳсулотлари «Ўзагрокимётаъминот» захира базаси меҳнат жамоаси шу база директори Ширин Маматовга волидаи муҳтарамаси

Оймўма МАМАТОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия билдиради.

МАРКАЗИЙ ОСИЁДА ЯГОНА

Гулистон шаҳрида Марказий Осиёда ягона бўлган янги Бокс саройи фаолият кўрсата бошлади. Ушбу сарой барча қулайликларга эга бўлиб, замонавий спорт жиҳозлари билан таъминланган. Унда машқ зали, мусобақалар ўтказиш зали, кафетерий, сауна, бассейн, душ ва дам олиш заллари мавжуд.

Айни пайтда бу ерда 100 дан ортиқ ёшлар бокс билан шуғулланишмоқда.

СУРАТЛАРДА: Андижон бокс федерациясидан Гулистонга таклиф қилинган тренер Лочин Қўчқоров ёшларга бокс сирларини ўргатмоқда; бўлажак чемпионлар.

Б. Тўраев (ЎзА) олган суратлар.

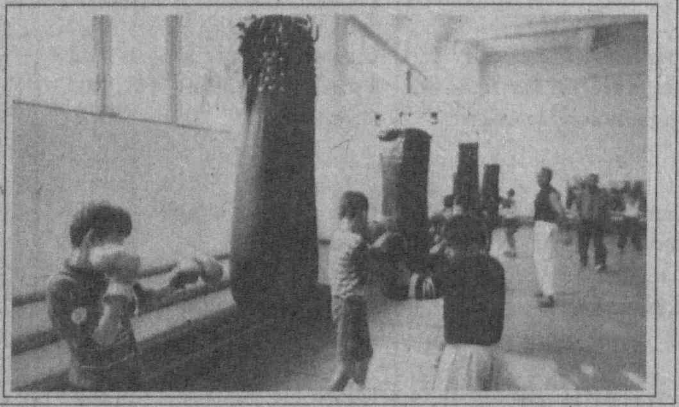

ИККИ СПОРТЧИГА БЕШ МЕДАЛЬ

Англиянинг Бристол шаҳрида кикбоксинг бўйича жаҳон чемпионати ниҳоясига етди. Унда 12 мамлакат спортчилари иштирок этди. Ушбу турнирда Ўзбекистоннинг икки вакили — Улуғбек Ғиёситдинов ва Владислав Нам алоҳида таклифга мувофиқ қатнашди.

Ўзбекистонлик икки спортчининг беш медалга муяссар бўлганини инглиз мутахассислари ва мухлислари узоқ вақт эслаб юради. Владислав Нам техник элементлари жиҳатидан таэквандони эслатувчи лайт-контакт дастури бўйича катталар орасида жаҳон чемпиони бўлди. Владислав кикбоксингнинг яна икки дастури бўйича кумуш ва бронза совринларини қўлга киритди.

Улуғбек ушбу халқаро турнирда биринчи бор ўсмирлар орасида иштирок этди. У икки дастур бўйича бронза медалларини олишга муваффақ бўлди.

(ЎзА)

БЕРДАҚ ТАВАЛЛУДИНИНГ 170 ЙИЛЛИГИГА

«ҲАР БИР СЎЗИМ ОЛТИН МЕНИНГ...»

Халқимиз ўзининг улуғ ижодкори ва донишманди Бердақ шоир асарларини ҳамиша севиб-ардоқлаб, ўқиб-ўрганиб келди. Бердақ асарларининг элимиз орасида кенг ёйилиб, шуҳрат топишида халқ бахшилари, жировлари, қиссахонлари жуда катта хизмат қилганлар.

Шу ўринда, маърифатсевар қорақалпоқ халқи орасида машҳур бўлган қадрият соҳиблари — қиссахонлар ҳақида икки оғиз айтиб ўтиш жоиз. Қиссахонлар — халқ ичидан етишиб чиққан, саводли инсонлар бўлиб, улар тўй-маъракаларда халқ достонларини, турли хил китобларни хуш овозда, қироат билан ўқиб, одамлар қалбига маърифат нурларини бағишлаганлар. Халқ шоирлари — Кунхўжа, Ажиниёз, Бердақ, Аббос, Аяпберген, Содиқ ва бошқалар — ўз даврининг атоқли қиссахонлари ҳам бўлганлар. Бердақ шоирнинг тарбиявий аҳамиятга эга бўлган «Халқ учун», «Яхшироқ», «Қачон роҳатланадирсан?», «Болам», «Олти қиз», «Келин», «Солиқ», «Ким айтар», «Даврон», «Уйланма», «Ёз келарми» сингари шеърларини, «Шажара», «Хоразм» «Омонгелди», «Эрназарбий», «Ойдусбий», «Равшан» каби тарихий ривоят ва достонларини халқ орасида ўқиб, шуҳрат топишига ҳисса қўшган қиссахонларни «илк бердақшунос маърифатпарварлар» деб аташ мумкин. Бердақ асарларининг қўлма-қўл тарқалишида, халқ орасида шуҳрат топишида, сақланиб қолишида халқ қиссахонларининг хизматлари алоҳида айтилишга, олқишланишга лойиқ.

Бердақ шоир ижодини тўплаш, нашрга тайёрлаш ҳақида гап кетар экан, бу борада жонбозлик кўрсатган, Бердақ асарларини халқ ичида юриб, ёзиб олиш ишларига улкан ҳисса қўшган маънавиятимиз фидойилари — Садирбой Мавленов ва Шамшет Хўжаниёзовлар номини эсламай ўтиш мумкин эмас. Гап шундаки, битта қишлоқда туғилиб ўсган бу икки фидойи инсон 18-20 яшарлик йигит пайтлариданоқ халқ орасида юриб, қаттиққулоқ (қувваи ҳофизаси кучли) кишилардан, қиссахонлардан халқ достонларини, қўшиқларини, халқ шоирлари (Жиян Жиров, Кунхўжа, Ажиниёз, Бердақ, Уташ, Умар ва бошқалар)нинг асарларини ёзиб олишга киришади ва қорақалпоқ адабиёти саҳифаларида ўзларининг номларини мангу ёзиб қолдирадилар. Уларнинг қандай қаҳрамонона меҳнат қилганларини биргина мисол билан кўрсатиб ўтиш мумкин: бу икки фидойи инсоннинг тўплаган, кўчириб олган шеърий сатрлари 50 000 йўлни ташкил этган эди! Садирбой Мавленов ва Шамшет Хўжаниёзовларнинг бердақшунослик фани учун, халқимиз қадриятлари учун қилиб кетган хизматлари ҳеч қачон унутилмайди.

Қорақалпоқ мумтоз адабиётини, хусусан, бердақшунослик фанини ривожлантиришга улкан ҳисса қўшган олимлардан яна бири Исмоил Сагитов эди. У Н. Давқораев номидаги тарих, тил ва адабиёт институтида қорақалпоқ мумтоз адабиёти бўлимида илмий ходим бўлиб ишлай бошлади. «Бердақ ижоди» деган мавзуда номзодлик ишини муваффақиятли ёқлади. Кейинчалик «Қорақалпоқ қаҳрамонлик эпоси. Туркий тилли халқлар эпосларини қиёсан таҳлил этиш тажрибасидан» деган мавзуда докторлик ишини ёқлади. Шунингдек, Бердақ ижодига бағишланган «Саҳро булбули» китоби учун давлат мукофотига сазовор бўлди. И. Сагитовнинг ушбу монографияси бердақшунослик фани тараққиётига қўшилган улкан ҳисса бўлди.

Қорақалпоқ мумтоз адабиёти намояндаларининг, хусусан Бердақ шоир ижодининг кенг тарғиб қилинишида, беқиёс хизмат қилган адабиётшуносларнинг яна бири — атоқли аллома Мархат Нурмуҳамедов эди. Унинг «Бердақ — қорақалпоқ халқининг улуғ шоири» номли тадқиқоти бердақшунослик илмида салмоқли ўрин тутади.

Бердақ асарларининг халқ ичида кенг ёйилиши, тарғиб қилиниши каби заҳматли ишда фидойи хизмат қилганлар ҳақида гапирганимизда, таниқли шоир Ибройим Юсуповни эслаб ўтишимиз жоиз. Бердақнинг халқ оғзидан ёзиб олинган шеърларини саралаш, гўёки Бердақники бўлиб, кейинчалик қўшилиб қолган сатрлардан тозалаш, сарагини саракка, пучагини пучакка ажратишда Ибройим Юсупов бебаҳо хизматлар қилди.

Шу йилнинг май ойида Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг Бердақ Қарғабой ўғли таваллудининг 170 йиллигини нишонлаш ҳақидаги қарори чиққанидан кейин, Қорақалпоғистон халқлари маънавий ҳаётида, бердақшунос олимлар фаолиятида янги руҳий кўтарилиш рўй бера бошлади. Қарордан руҳланган республика илм аҳли Бердақ бобомиз ижодини ҳар томонлама илмий таҳлил қилиш ишларига чинакамига киришдилар.

Шоир ўзининг шеърларидан бирида «Ҳар бир сўзим олтин менинг» дея лутф қилган эди. Не бахтки, бугун ўша сўзлар ўзининг исботини топди. Истиқлолга эришган ватанимиз ёшларини тарбиялашда, халқимиз маънавиятини бойитишда Бердақ ижодининг аҳамияти салмоқлидир.

Мамлакатимиз Президенти ўзининг нутқларида тарихни, ота-боболаримиз

ҳаётини, турмуш тарзини, ҳур ҳаёт учун курашларини тўла ўқиб-ўрганишга барчамизни чорламоқда. Бердақ шоир ижоди худди ана шу жиҳатлари билан ҳам ўзбек, қорақалпоқ тадқиқотчиларининг, жаҳон илм аҳлининг диққат-эътиборини жалб қилишига шубҳа йўқ. Айни пайтда, Бердақ шоир асарларини чуқур ўқиб-ўрганишга, тадқиқ қилишга барча адабиётшунослар каби зиёлиларимиз, маънавият ходимлари ҳам ўз ҳиссаларини қўшадилар, деган умиддамиз.

**Кенгесбой ЮСУПОВ,
Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Қорақалпоғистон Вазирлар Кенгашининг доимий Вакили, ҳуқуқшунос.**

«ХАЛҚ СЎЗИ»
«НАРОДНОЕ СЛОВО»

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир:
Аббосхон УСМОНОВ

Таҳрир ҳайъати:
М. ЕГОРОВ (масъул котиб — «Народное слово»),
А. ЖАББОРОВ,
С. ЗИНИН,
М. МИРАЛИМОВ,
С. МУҲИДДИНОВ (бош муҳаррир ўринбосари — «Халқ сўзи»),
Л. ПАК (бош муҳаррир ўринбосари — «Народное слово»),
М. САФАРОВ,
Р. ФАРҲОДИЙ,
И. ХУДОЁРОВ,
И. ШОҒУЛОМОВ,
Ў. ҲОШИМОВ.

БЎЛИМЛАР:
Ижтимоий-сиёсий ҳаёт — 133-57-34;
Ҳуқуқ — 136-07-94;
Иқтисодиёт — 136-36-65;
Қишлоқ хўжалиги — 136-37-85
Маънавият ва маърифат — 136-35-60, 132-10-65;
Хатлар — 136-29-89, 133-07-48;
Фан, соғлиқни сақлаш ва ижтимоий масалалар — 132-12-08;
Халқаро ҳаёт — 132-11-15;
Котибият — 133-10-28;
Эълонлар — 136-09-25.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 00001
Буюртма Г — 0413, 27353 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2

Газета PENTIUM-II mmx компьютерида терилди ҳамда операторлар Сергей ЛУКИН ва Жамшид ТОҒАЕВ томонидан саҳифаланди.

Навбатчи муҳаррир — Қ. ЭШМАТОВ.
Навбатчи — А. ЖЎРАЕВ.
Мусаҳҳиҳ — Ш. МАШРАББОЕВ.

• МАНЗИЛИМИЗ: 700000, ГСП, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.

Таҳририятда ҳажми 5 қоғоздан зиёд материаллар қабул қилинмайди.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41.

Босишга топшириш вақти — 21.00
топширилди — 22.50
1 2 3 4 5 6

UZDUNROBITA cellular

«ЎЗДУНРОБИТА» — УЯЛИ АЛОҚА ПЕШҚАДАМИ

"Ўздунробита" ўзбек-америка уяли алоқалар қўшма корхонаси ўзи ташкил топган куннинг 7 йиллигини янги хизмат турларини эгаллаган, абонентларга имтиёзлар ва енгилликлар яратган, алоқа тармоқларини ривожлантиришда янги-янги ютуқларга эришган ҳолда нишонламоқда. Бу корхонанинг Ўзбекистон телекоммуникация бозорида катта ютуқларга эришишида малакали муҳандислар, менежерлар, операторлар, иқтисодчилар, капитал қурилиш хизмати ишчиларидан иборат сара ва жипслашган жамоанинг хизматлари, мониторинг ва маркетинг, тадқиқ ва таҳлилни йўлга қўйиш, Қорақалпоғистон Республикаси ва барча вилоятлардаги, мамлакат маркази, филиалларидаги, мутахассисларнинг дўстона ва самарали меҳнатлари муҳим омиллар бўлмоқда.

Алоқа хизмати соҳасидаги фаолиятининг етти йиллигини нишонлаётган қўшма корхонада ўз меҳнат жамоасини дўст-иноқ, биродар бўлиб, меҳнат ва ташвишлар қўйнида яшаётган бир оила деб билишади. Етти йил оила учун қисқа муддат. Аммо, бу йилларда унинг пойдевори яратилди, анъаналари, мақсад ва ғоялари вужудга келди. "Ўздунробита" қўшма корхонаси жамоасида ташаббускорлик, малака, машаққатли меҳнат, хизмат турлари ва тармоқни ривожлантиришнинг янги имкониятларини излаш, хизмат кўрсатиш сифатини юқори даражага кўтаришни таъминлаш, янги технологияларни жорий этиш, касб маҳоратини доимий ошириб бориш, бошқа касбларни эгаллаш, юқори маданият ва одоб, уюшқоқлик ва эътибор, ўзаро ёрдам каби ижобий сифатлар яққол кўзга ташланади. Бу ерда меҳнат фахрийлари ва ёшларга катта ҳурмат ва эътибор билан муносабатда бўладилар, тажрибалар ўрганилади, чет эл

тажрибаларини биргаликда ўрганиб, ишлаб чиқаришга жорий қиладилар, Ўзбекистон халқлари маданияти, қадриятлари ва анъаналари ҳам эътибордан четда қолмайди, мамлакат ҳаётидаги воқеаларга эса фаол қатнашадилар. Ўзбекистоннинг тарихини, бугунини, ёш, мустақил, келажаги буюк давлатнинг ютуқлари омилларини яхши биладилар.

Мамлакатда уяли алоқа хизматини ривожлантиришга "Ўздунробита"қўшма корхонасини бунёд этиш орқали асос солинди.

1992 йил ёзида Марказий Осиё тарихида уяли телефоннинг биринчи қўнғироғи жиринглади. Бугунги кунда фақат Тошкент шаҳрининг ўзида 40 мингга яқин абонент мавжуд.

Маълумки, ҳамма мамлакатлар учун бу алоқа тури янгилик ҳисобланади. Уяли алоқанинг тезкор, стационар тизими телекоммуникация дунёсини бутунлай ўзгартириб юборди. Собиқ иттифоқ даврида Ўзбекистонда уяли алоқа ҳақида орзу қилиш мумкин эди, холос. 1991 йили мамлакат ўз мустақиллигини қўлга киритгач, Ўзбекистонда янги технологияларнинг етишмаслиги яққол сезилиб турди. Айниқса, бу ҳолат иқтисодиётнинг телекоммуникация соҳасида кўзга ташланиб турарди. Шунинг учун ҳам Ўзбекистон Республикаси Алоқа вазирлиги биринчи уяли алоқа корхонасини ташкил этишга қарор қилди. Американлик ҳамкорларнинг қўшма корхонани бунёд этиш учун катта сармоя олиб киришга розилик берганликлари нафақат муваффақиятли тижорат битими, балки ўша вақтда мамлакатимизда бошланган иқтисодий ислоҳотларга бўлган ишонч намунаси эди.

1992 йил август ойида, мустақиллигимизнинг бир йиллигини нишонлаш арафасида Тошкентдаги уяли алоқа станцияси ўз фаолиятини бошлади. Бу Марказий Осиё ҳудудида биринчи уяли алоқа станцияси эди. У МДҲ давлатларидагилардан анча олдин, Россиянинг Москва ва Санкт-Петербургдаги станциялари билан эса деярли бир вақтда ташкил топди.

Американинг таъсисчи ҳисобланган ICG компанияси (Internatinal Communications Group) ҳамкорликнинг барча босқичларида ўзининг жиддий ва ишончли ҳамкор эканлигини кўрсатди. Ўзбекистон томони ҳақида тўхталадиган бўлсак, шуни таъкидлаш лозимки, бу ерда бизнесни ривожлантиришга хизмат қиладиган чет эл инвестицияларини жалб қилишга оид мустаҳкам ва ишончли ҳуқуқий база, инвесторлар ва уларнинг инвестицияларини ҳуқуқий ҳимоялашга ҳукумат кафолатлари, мамлакатдаги тинчлик ва барқарорлик, хайрихоҳлик ва меҳмондўстлик каби энг яхши шарт-шароитлар яратилди. NORTEL компанияси ускуналарни етказиб бериш вазифасини ҳеч муболағасиз аниқ бажармоқда. «Ўздунробита» тармоқларининг ривожланиш суръати Марказий Осиёда энг юқори даражада десак муболаға бўлмайди. Бугунги кунда қўшма корхонанинг абонент тармоғи, коммутацион ва базавий станцияларининг катталиги қўшни давлатлардагиларнинг ҳаммасини қўшганда ҳам улардан устунлик қилади. Олинаётган даромад тўлиқ корхонани замонавийлаштириш ва ривожлантиришга ҳаржланмоқда. Ўзбекистон бозорида «Ўздунробита» қўшма корхонасининг муваффақият билан ривожланиб бораётганлиги чет эллик инвесторлар учун бизнинг мамлакатимизга инвестиция олиб кириш қанчалик фойдали эканлигини исботловчи намунадир.

Уяли алоқа соҳасида иш бошлаш олдинига осон кечмади. Бу борада қатъий белгиланган тартиб-қоидаларнинг ва норматив ҳужжатларнинг мутлақо йўқлиги муаммо туғдирди. Бундай ҳолатда фақат мутахассисларнинг билими, ижодий имконияти ва ўз кучларига суянишга тўғри келди. Чет эл уяли алоқа компаниялари тажрибаларини ўрганиш ва ўзларидаги бор тажрибаларни ишга солиш хизмат кўрсатишни энг юқори жаҳон талаблари даражасига кўтариш имконини берди. Абонентларга замон талаблари даражасида хизмат кўрсатаётган сервис марказини яқинда қуриб ишга туширишди. Ўзбе-

кистоннинг барча вилоятларида филиаллар очилди. Қўшма корхонада марказий органлар ва маҳаллий ҳокимиятлар кўрсатаётган доимий ёрдамни миннатдорлик билан таъкидлашади.

Компаниянинг таржимаи ҳоли кўп воқеаларни ўз ичига олади. Мутахассислар учун ҳар бир эришилган ютуқ жуда муҳим. Компания мутахассислари қайси бир лойиҳа устида ишламасинлар, ўзларининг бор билим ва янги ўрганган тажрибаларини ишга солиш, синаб кўриш учун имконият яратиб берилади. Шу ўринда баъзи муҳим воқеаларга тўхталиб ўтиш лозим. Бу энг аввало 1994 йили бошланғич NMT стандартидан Американинг замонавий AMPS станрдартига, шундан сўнг рақамли DAMPS стандартига ўтиш давридир. Бу абонентлар сони 3 баравар ортиши учун имкон берди. Урганч шаҳрида биринчи вилоят филиалининг очилиши ҳам муҳим воқеа бўлди. 1995 йилдаёқ республика уяли алоқа тармоғи 80 та шаҳар ва аҳоли пунктларини ўз ичига олди, абонентлар сони эса 8000 тага етди. 1996 йилда МДҲ давлатларидан 70 000 та абонент «Ўздунробита» қўшма корхонаси тармоғига боғланиш имкониятига эга бўлишди. Ўтган йили корхона муҳандислари Марказий Осиёда биринчи бўлиб, уяли алоқанинг DAMPS IS-136 учинчи авлоди тармоғини ишга туширишди.

Ўзбекистон бугунги кунда қурилишлар мамлакати. Асакадаги замонавий автомобиль заводи, Қоровулбозордаги нефтни қайта ишлаш заводи қурилишлари бошланган биринчи кунларданоқ бу ерларда бошқа қурилиш майдонларидаги каби «Ўздунробита» уяли алоқа тармоғи ташкил этилди. Бу ерда МДҲ давлатлари орасида биринчи бор давлат кўламида автоматик роуминг ташкил этилди. Асосий транспорт магистралларида уяли алоқа тармоғини кенгайтириш ишлари олиб борилмоқда. Ускуналар 3 маротаба замонавийлаштирилди.

Қўшма корхонанинг бундай ривожланиш тарихи кишини бутунлай ҳайратга солади. Компаниянинг бугунги салоҳияти ҳам юқори кўрсаткичлар билан характерланади. Ҳозирда компаниянинг абонентлари сони 20 000 тани ташкил этади. Бу истеъмолчиларга рақамли DAMPS стандартидаги кенг қамровли ва замонавий хизмат спектри асосида алоқа хизмати кўрсатилади. Қорақалпоғистонда ҳам қўшма корхонанинг филиали очилди. Компаниянинг хизмати Ўзбекистон аҳолисининг 90 фоизини қамраб олади. Энг кўп сонли базавий станциялар Тошкентда жойлашган бўлиб, улар жипс ва сифатли қамровга эга, шунингдек, йил охиригача станциялар сони яна 1,5 мартага ортади. Кеча-кундуз бепул ахборот бериш хизмати, ойлик ҳисоб-китобларни бепул етказиб бериш ва шу каби хизматлар ҳам шу ерда. Энг фахрли ва энг масъулиятли нарса шундаки «Ўздунробита» қўшма корхонаси Марказий Осиё ҳудудида барча кўрсаткичлар бўйича пешқадамдир.

Корхонанинг стратегик мақсади ва вазифаси бутун Ўзбекистон Республикасида сифатли ва барқарор рақамли уяли алоқа хизмати кўрсатишдир.

Бугунги кунда бундай мақсадга қандай эришилаётганлиги уяли алоқа хизмати Ўзбекистондаги 700 дан ортиқ шаҳар ва аҳоли пунктларини қамраб олганлигида яққол кўринади.

Шуниси диққатга сазоворки, «Ўздунробита» қўшма корхонасида тарифлар мунтазам равишда пасайиб бормоқда. 1998 йил май ойида қўшма корхонадан олинган аппаратларни улаб бериш тарифи 20 марта арзонлаштирилди. Кўплаб имтиёзлар ва чегирмалар ҳам мавжуд.

Хизмат турлари ниҳоятда хилма-хил бўлиб, сервис хизмати кўрсатиш учун барча техник имкониятлар ишга солинган. Махсус ажратилган радиочастоталар спектрида кеча-кундуз юқори сифатли хизмат кўрсатилади.

Қўшма корхонада бирорта ҳам чет эллик мутахассис ишламайди. Бунга фавқулодда учрайдиган ҳолат деб қараш мумкин. «Ўздунробита»да буни маҳаллий мутахассисларнинг

юқори тайёргарлик малакаси билан характерланадиган, ҳаётий кўрсаткич, деб баҳолайдилар. Ўзбекистон халқи ўзининг буюк аждодлари — Амир Темур, Алишер Навоий, Улуғбек, ал-Хоразмий, Ибн Сино, Беруний, Имом ал-Бухорий, Аҳмад ал-Фарғоний ва бошқа мутафаккирлари билан ҳақли равишда фахрланади. Миллатнинг бой даҳоси, буюк тарихи, маданияти, катта интеллектуал бойлиги, истеъдоди ва меҳнатсеварлиги — булар халқ менталитетининг асосий таянчидир. Тошкентда, бутун республикада кўплаб олий ўқув юртлари, илмий марказлар, шунингдек, Марказий Осиёда ягона бўлган Электротехника институти ёшларга билим бермоқда. Шунингдек, алоқа коллежи, касб-ҳунар билим юртлари фаолият кўрсатмоқда. Улар замон талаби даражасида мутахассислар тайёрламоқдалар. Қўшма корхона ишчилари ўзлари олган билимлари, тажрибаларига суянган ҳолда энг замонавий, мукаммал ускуналарни ўрнатиш, улардан фойдаланиш, уларга хизмат кўрсатиш ишларини ҳеч қийналмай бажармоқдалар. Кўплаб мутахассислар йирик Ғарб ўқув марказларида билим олиб, малакаларини ошириб, бу ўқув юртларини муваффақиятли тугаллаганликлари ҳақида сертификатларни олдилар. Эндиликда улар жуда қисқа муддатларда қийин, замонавий тизимларни ўрнатиб, ишга туширмоқдалар. Бугунги кунга келиб, компания 50 000дан ортиқ абонентга хизмат кўрсатиш имкониятларига эга.

Нимагаки эришилган бўлса, барчаси меҳнаткашларнинг дўстона оиласи бўлиб бирлашган, ўз билим ва кучларини чуқур билим талаб этадиган, қийин соҳа ҳисобланган замонавий телекоммунакиция соҳасига бағишлаётган корхона жамоасининг хизматлари эвазигадир.

Корхона ташкил этилганининг биринчи кунлариданоқ А. К. Мирзамайдонов тижорат директори вазифасида ишлаб келмоқда. А. А. Полосков ўз жамоаси орасидан техник директор лавозимига тавсия этилган. Бош директор ўринбосари А. Маҳмудов масъулиятли участкага бошчилик қилади. Вилоят филиаллари раҳбарларидан Қашқадарё филиали раҳбари У. Хушвақтов, Хоразм филиали раҳбари Б. Яқубов, Самарқанд филиали раҳбари С. Раҳимов, Навоий филиали раҳбари Э. Атаев, Андижон филиали раҳбари К. Аҳмадалиев, алоқачилар оиласи анъаналарини давом эттираётган Наманган филиали раҳбари Б. Нурматов ва Сурхондарё вилояти филиали раҳбари А. Ишоновлар катта куч ва ижодий режалар билан яшаб, меҳнат қилмоқдалар.

Корхонанинг етти йиллик фаолияти жамоани бош директордан тортиб оддий операторгача бир оилага жипслаштирди. Бу даврда ушбу оиланинг меҳнат стажи ортди, меҳнат ҳажми ортиши билан иш ўринлари ҳам кўпайиб борди. Шундай қилиб, Ўзбекистонда уяли алоқа тармоғи «Ўздунробита» атак-чечак қилиб, бугун пешқадам корхонага айланди. Бу ишга жамоанинг ҳар бир аъзоси баҳоли қудрат ўзининг ҳиссасини қўшди. Барча алоқачи-муҳандислар «Ўздунробита»да ишлашни фахрли ва масъулиятли деб билишади. Корхонада янги ташкил этилган 640 та иш ўринларининг чорак қисмини муҳандислар эгаллашган, уларнинг ярмидан кўпроғи Тошкент Электротехника институти ва Алоқа коллежини тугаллаганлар. Вилоят филиаллари ишчи ўринларининг 50 фоизини ташкил этади. Бу ерда ҳеч ким ўз хоҳишига кўра ишдан бўшаб кетмайди. Бу ердаги маданий ҳордиқ, театрларга, концертларга жамоа бўлиб бориш, табиат қўйнида оилавий дам олишлар, юбилей тантаналари, тўйлар, фарзандларнинг таваллуд кунлари ўтказиладиган тадбирлар жамоани янада жипслаштирмоқда.

— Корхона ходимлари нега хона эшиги олдида навбатга турибдилар, — сўраймиз касаба уюшмаси қўмитаси раиси Т. Алимовдан.

— Бу ҳар кунлик тиббий кўрик, уни тиббий муассасаларнинг энг малакали мутахассислари ўтказадилар. Бизда кўпчиликка дам олиш уйларига, санаторийларга йўлланмалар берилади, кўпинча оилавий дам оладилар, — деб жавоб берди у.

«Ўздунробита» жамоаси ана шундай ибратли оила.

Улар қандай ишлар амалга оширилганлигини яхши биладилар, аммо кечаги кун билан эмас, эртанги кун билан яшаб, меҳнат қиладилар. Тараққиётнинг юқори кўрсаткичларига эришганлари билан, ҳали алоқа тармоғини кенгайтириш, хизмат сифатини яхшилаш борасида амалга оширилиши керак бўлган режалар, фойдаланилмаган имкониятлар кўп. Диққат эътибор транспорт йўлларида алоқа тармоғини ва автоматик роумингни ривожлантириш, хизмат турларини кенгайтириш, бошқа мамлакатлар билан халқаро роумингга доир битимларга эришиш ва табиийки, жойларда, асосан уяли алоқага эҳтиёж сезилаётган қишлоқ жойларида абонент тармоғини кенгайтиришга қаратилмоқда. Бу келажакдаги асосий вазифа дейиш мумкин.

Бу мақсадга эришишнинг бизнес режаси 1998 йил ва келгуси йилларга белгиланган. Бундай режалар «Ўздунробита» жамоасини янада илҳомлантиради, жамоада соғлом муҳитни юзага келтиради. Минглаб янги абонентлар эса энг замонавий, мукаммал, уяли алоқа хизматидан баҳраманд бўладилар.

А. КУДИНОВ.